

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ «СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я»

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2015 рік

№ 10 (291)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

Ярославу Федорко лише два рочки. Живе він разом з мамою Мотрею та татом Джімом і ще з трьома братами та сестричкою в американському штаті Нью-Джерзі.

Ярослав належить вже до четвертої генерації українців на землі Вашингтону. Та незважаючи на це його «перша мова» українська. Англійську він, напевно, сповна засвоїть як і більшість дітей в патріотичних українських родинах США, коли вже піде до школи.

Ось така відданість рідному слову та своєму кореню серед наших людей на чужині не може не викликати повагу. Про сьогодення української громади в США, про те як наші брати і сестри допомагають боронити рідну землю від московської агресії читайте в цьому номері в художньо-публіцистичних нотатках Фіделя Сухоніса «Придбана Батьківщина або Чужина» на кольоровій вклейці.

УКРАЇНО,
ти моя
молитва...

Василь Симоненко

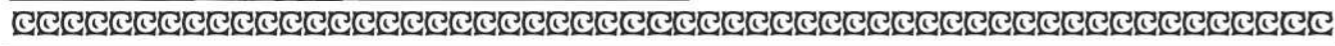
З
Б
І
Р
Н
И
К

МАТИ- УКРАЇНО!

ПЕРШЕ НАШЕ СЛОВО З НАМИ ПОВСЯКЧАС,
МАТИ-УКРАЇНО, ТИ ОДНА У НАС!
НИВИ І ДІБРОВИ, І САДІВ ОКРАС —
РІДНА МАТИ БАТЬКІВЩИНО,
ТИ Ж ОДНА У НАС!
ХАЙ ЖЕ МИР І ДРУЖБА ПОЄДНАЮТЬ ВСІХ,
І ДЗВЕНИТЬ ДИТЯЧИЙ БЕЗТУРБОТНИЙ СМІХ.
НАМ ЗОРІЄ ДОЛЯ СВІТЛА І ЯСНА.
РІДНА МАТИ БАТЬКІВЩИНО,
ТИ Ж У НАС ОДНА!

М. СИНГАЇВСЬКИЙ

Вітання Президента України з нагоди Дня працівників освіти

Дорогі освітяни!
Сердечно вітаю вас із професійним святом, яке об'єднує всіх, хто виховує, навчає нові покоління, даруючи Україні перспективу в обраному нами європейському майбутньому.
У цей жовтневий день кожен згадає свого Вчителя – того, хто допоміг наблизитись до знань, науки та життєвої мудрості, стати на шлях здобуття найвищого професіоналізму.
Вся країна низько вклоняється вам за невтомну самовіддану повсякденну працю та активну громадянську позицію, адже завдяки вашим зусиллям в Україні формується нова генерація українців – талановитих, свідомих та патріотично налаштованих громадян. Особливе значення це має у нинішній непростий для нашої країни час боротьби з російською військовою агресією, адже саме ви навчили відповідально ставитись до майбутнього Батьківщини тих, хто зараз боронить рідну землю.
Вірю, що ми здобудемо перемогу, адже відомо, що історію творять люди з мечем і люди, які читають книжки.
Упевнений, що ваша висока фаховість, багатий професійний досвід і вірне служіння своєму народу стануть запорукою утвердження вітчизняної освіти на рівні кращих світових зразків, а її реформа буде прикладом якісних змін в усіх сферах суспільного життя.
Бажаю миру, міцного здоров'я, добра, щедрої долі та нових здобутків в ім'я України.

ЗМІСТ

«БОРИСТЕН» – літературно-мистецький, публіцистичний та науково-популярний щомісячник

Шеф-редактор Фідель СУХОНИС
РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:
ІВАНЕНКО Валентин Васильович—Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, проректор, доктор історичних наук, професор.
СВІТЛЕНКО Сергій Іванович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан історичного факультету, доктор історичних наук, професор.
ШВИДЬКО Ганна Кирилівна — Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.
УДОД Олександр Андрійович — завідувач відділу історіографії Інституту історії України НАН України, доктор історичних наук, професор.
ВАСИЛЕНКО Віталій Олександрович — Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.
ПОПОВСЬКИЙ Анатолій Михайлович — Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, професор кафедри мовної підготовки, доктор філологічних наук, професор.
ДЕМЧЕНКО Володимир Дмитрович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан факультету систем та засобів масової комунікації, доктор філологічних наук, професор.
ЗАВЕРТАЛЮК Нінель Іванівна — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, професор кафедри української літератури, доктор філологічних наук, професор.
ТРЕТЯК Олексій Анатолійович, завідувач кафедри політології, доктор політичних наук, доцент.
КРИВОШЕЇН Віталій Володимирович, завідувач кафедри соціології, доктор політичних наук, професор.
СЕРГЕСВ Вячеслав Серійович, завідувач кафедри міжнародних відносин, доктор політичних наук, доцент.
ПОПОВА Ірина Степанівна, декан факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства, доктор філологічних наук, професор.
ТОКОВЕНКО Олександр Сергійович — Дніпропетровський національний університет, декан соціально-гуманітарного факультету суспільних наук та міжнародних відносин, доктор філософських наук, професор, голова спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.
ТЕРЕЩЕНКО Алла Костянтинівна — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
СТЕПОВИК Дмитро Власович — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
ГРИЦА Софія Йосипівна — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
НАЙДЕН Олександр Семенович — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор культурології, професор.
КИТОВА Світлана Андріївна — Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, професор кафедри української літератури, доктор культурології, професор.
ШЕМКО Василь Миколайович — Харківський державний університет культури, ректор, доктор історичних наук (культурологія), професор.
КУЦІРИНА — коректор.

Представництва редакції:
Україна: Володимир Барна, вул. Банкова, 2, 01024, м. Київ, тел. 066-6243231
США: Bahriany Foundation, INC 19669 Villa Rosa Loop Fort Myers, FL, 33967 USA.
3 релігійних справ у США та Канаді: Mr. V. Babanskyj, 74 Oakridge, Watchung, N.J. 07069, USA;
Канада: Mr. N. Vorotilenko, 9424 173 Str., Edmonton, AB, T5T3K8, Canada;
Румунія: Ritco Virgil STR. 1 Decembrie 7, Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea Romania;
Бразилія: Wira SELANSKI, Rua General Glicerio, 400 apt. 701, 22245-120 Rio de Janeiro, RJ Brasil, Telefax: (00-55-21) 2557-5517;
Австралія: Mr. Fedir Habelko 5. Reserve C. T., Glenroy VIC, Australia - 3046 T.& Fax: 03.93061997;
Ізраїль: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18/I, Lod, Israel;
Польща: Juri Hawryluk, skr. poczt. 55, 17-100 Bielsk Podlaski, Polska;
Кольпортер на США та Мексику: Ilarion Chejlyk 45 Mountain Ave. Warren, N.J. 07059
Франція: Madam Annie Daubenton, Paris, desproches@gmail.com

Редакція не відповідає за думки і факти, викладені авторами на сторінках щомісячника. Листується з читачами лише через журнал. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторам.
Редакція залишає за собою право скорочувати матеріали без згоди авторів.
Адреса: журналу «Бористен», вул. Телевізійна, 3, 49010, Дніпропетровськ—10, Україна
Телефони: 050-340-28-27, (056) 713-52-58.
E-mail: fidelisukhonis@gmail.com
Наша веб-сторінка: www.borysten.com
Читайте нас на facebook за адресою: https://www.facebook.com/borysteninfo
Серія КВ, реєстр, номер 16084-4556 ПР Рік видання двадцять третій.

ЗАСНОВНИК: Дніпропетровська міська громадська організація «Товариства шанувальників журналу «Бористен», Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара. ВИДАВЦІ: Дніпропетровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу «Бористен», Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.
Постановою президії ВАК України від 9 квітня 2008 року за № 1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з історії філології політичних наук, мистецтвознавства та культурології.
Номер рекомендовано до друку вченою радою НГУ України.

Формат 60/84/8, друк офсетний.
Умов друк. арк. 4,65. Тираж 1500.
Друк ФОП Борисенко О.Л. Свідоцтво ДК № 4966 від 25.08.2015

- 1 стор. - Вітання Президента України з нагоди Дня працівників освіти
- 2 стор. - Команда школярів Дніпропетровщини посіла II місце на Всеукраїнському зльоті учнівських виробничих бригад, трудових аграрних об'єднань загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів
- 3 стор. - Про проведення державної атестації у сфері загальної середньої освіти Дніпропетровського вищого професійного училища будівництва у 2015 році; Дніпропетровські школярі знають, як освоїти космос
- 4 стор. - Учениця ДЦПО увійшла в трійку кращих на Відкритому Чемпіонаті України «Кубок Києва-2015»; Учні 7 класу озвучили збірник сучасних українських казок
- 5 стор. - Дніпропетровські школярки у трійці кращих флористів України; «Повертайся живим»
- 6 стор. - Досліджуйте Слово Боже
- 7 стор. - «КАТЕРИНА» Т. Г. ШЕВЧЕНКА НАДИХАЄ ТАЛАНОВИТУ МОЛОДЬ
- 8 стор. - На Дніпропетровщині розпочався новий освітній експеримент; Школярі з Кривого Рогу – наймилосердніші в країні
- 9 стор. - Інновації в університетах: стан та шляхи підвищення ефективності комерціалізації результатів науково-технічних розробок
- 10 стор. - 23 жовтня ректор НГУ академік НАН України Геннадій Півняк відзначив 75-річчя; Вітаємо Героя!
- 11 стор. - Принц Лоран Бельгійський у ДНУ: «Гарний екологічний стан – ключ до кращого здоров'я»
- 12 стор. - «Вірою криють залпи гармат»
- 13 стор. - Ректор ДНУ ім. О. Гончара – Почесний громадянин Дніпропетровська
- 14 стор. - Архімедовим шляхом
- 15 стор. - Вічні істини Павла Загребельного
- 16 стор. - Леонід Кучма: «Я сьогодні побачив серед студентів майбутніх генеральних конструкторів, і, можливо, Янгеля»
- 17 стор. - ТЕРОРИСТИЧНА ЗАГРОЗА ЯК КАРА НЕБЕСНА
- 19 стор. - «ПОЕТИЧНА ВІТАЛЬНЯ»
- 22 стор. - Дім, де розбивалися серця
- 23 стор. - Народний календар та прикмети про погоду у жовтні
- 24 стор. - Одного дня народ усе це позолотить...
- 25 стор. - Приречені на перемогу
- 26 стор. - «Даринка»
- 27 стор. - «На конкурс Івана та Марусі Гнип»; 400 кілограмів продуктів для бійців АТО збрали школярі Павлоградщини
- 28 стор. - «100 РЯДКІВ ПРО КНИГУ»
- 29 стор. - Світові рекорди чернігівського подружжя
- 30 стор. - «НАШІ ПЕРЕКЛАДИ»
- 31 стор. - «ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ»
- 32 стор. - «УКРАЇНСЬКИЙ ДОНБАС»
- 36 стор. - «УКРАЇНА ВЦІЛІЛА, БО СМІЯЛАСЯ»

Команда школярів Дніпропетровщини посіла II місце на Всеукраїнському зльоті учнівських виробничих бригад, трудових аграрних об'єднань загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів

У м. Одеса відбувся Всеукраїнський зліт учнівських виробничих бригад, трудових аграрних об'єднань загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів.

У зльоті взяли участь трудові виробничі бригади з 15 областей України. Дніпропетровську область представляла виробнича бригада «Урожай», до складу якої увійшли учні Горянівської СШ – вихованці Центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Дніпропетровського району Микола Перістий, Валентина Щогла та Аліна Пономаренко під керівництвом керівника гуртка Тетяни Хуторної.

У рамках проведення зльоту виробнича бригада «Урожай» взяла участь у виставці-презентації «Щедрість рідної землі». Були представлені натуральні зразки овочів різних сортів, які були вирощені учнями, щоденники дослідницьких робіт, методичні розробки, продукція бджільництва, законсервовані зразки томатів різних сортів, масла ВАО «Агросільпром» тощо.

На сцені театру Українського дитячого центру «Молода гвардія» відбувся відкритий творчий звіт бригади, на якій учні показали свою виконавську майстерність та оригінальність.

Микола Перістий захистив дослідницьку роботу на тему «Порівняльна характеристика

урожайності пізньостиглих сортів та гібридів капусти». Одночасно для керівників делегації відбулися Макаренківські читання «Педагогічні ідеї А.С. Макаренка і завдання трудо-

вого виховання сьогодні», на яких педагоги обмінялися досвідом практики ефективного трудового навчання учнівської молоді.

Завдяки високим показникам команда області посіла II місце та була нагороджена кубком і Дипломом II ступеня.

Диплом I ступеня отримав Микола Перістий за розкриття теми «Сортовипробування капусти в умовах приватного фермерського господарства родини Самохатніх».

У рамках заходу пройшла зустріч з науковцями Одеського державного аграрного університету та Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова, були проведені екскурсії до музею ґрунтознавства та зоології. Учасників зльоту також гостинно приймав Одеський еколого-натуралістичний центр «Афаліна».

Наприкінці члени команди разом з екскурсоводом ознайомилися з чудовим містом Одеса.

Методист КЗО „ОЕНЦДУМ”
А.В.ІВАНУС

Про проведення державної атестації у сфері загальної середньої освіти Дніпропетровського вищого професійного училища будівництва у 2015 році

Відповідно законів України «Про загальну середню освіту», «Про професійно-технічну освіту», до наказу департаменту освіти і науки облдержадміністрації від 15.09.2015 № 588/0/212-15 «Про проведення державної атестації у сфері загальної середньої освіти Дніпропетровського вищого професійного училища будівництва», робочої програми атестаційної експертизи з 19 жовтня 2015 року здійснено атестаційну експертизу Дніпропетровського вищого професійного училища будівництва у сфері загальної середньої освіти комісією у складі 12 осіб. Відповідно до Порядку державної атестації дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних навчальних закладів, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 30 січня 2015 року № 67, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14 лютого 2015 року за № 173/26618, до складу комісії входили чотири представники громадськості.

За результатами атестаційної експертизи видано наказ департаменту освіти і науки облдержадміністрації від 11 листопада 2015 року № 746/0/212-15 «Про підсумки про-

ведення державної атестації у сфері загальної середньої освіти Дніпропетровського вищого професійного училища будівництва», яким:

1. Затверджено висновок щодо результатів атестаційної експертизи Дніпропетровського вищого професійного училища будівництва та рекомендації для навчального закладу щодо підвищення якості надання освітніх послуг.

2. Визнано відповідність освітніх послуг у сфері загальної середньої освіти, що надаються навчальним закладом, державним стандартам.

3. Визнано Дніпропетровське вище професійне училище будівництва атестованим у сфері повної загальної середньої освіти.

Результати державної атестації доведено до відома керівника навчального закладу, батьківської громадськості, оприлюднені у засобах масової інформації, на веб-сайті департаменту освіти і науки та будуть враховані при проведенні щорічної атестації педагогічних працівників.

Інф. ДОН ДОДА

Дніпропетровські школярі знають, як освоїти космос

Юні науковці з Дніпропетровська знають, як освоїти космос та підкорити планети. Секретами поділилися в Ужгороді, на зборах школярів. Діти з 12 областей країни представили свої проекти з авіації, космонавтики, науки і техніки, екології.

Так, 11-класник Денис Постол отримав перше місце за роботу «Дім-соті на Марсі». Хлопець розробив макет дому, який можна збудувати на червоній планеті. Там можуть жити дослідники. Будинок має 6 кутів. На думку розробника, це створює комфортний психологічний клімат.

На рік молодший Валерій Селіванов здобув «срібло» за проект «Місяць: загрози, реалії, перспективи». У ньому він розповів, як можна отримати альтернативне джерело енергії (гелій-3) за допомогою місяця. Розробив енергостанції, накреслив макет, де треба їх ставити та місця для висадження астронавтів.

«Бронзу» виборола випускниця Дніпропетровської школи Анастасія Видиш за свою «Зоряну коліску». Дівчина розглянула туманності, окреслила, як за їх допомогою отримати електроенергію.

Усі проекти науково обґрунтовані, це не фантастика. Кожен можна втілити у життя.

Учениця ДЦПО увійшла в трійку кращих на Відкритому Чемпіонаті України «Кубок Києва-2015»

Учениця Дніпропетровського центру професійної освіти (ДЦПО) посіла призові місце у Відкритому Чемпіонаті України з перукарського мистецтва, нігтьової естетики та макіяжу «Кубок Києва-2015», який відбувся 16-18 вересня 2015 року на базі експоцентру міста Київ.

Своє мистецтво протягом трьох днів демонстрували 400 представників різних міст України, Білорусії. Дніпропетровську область представляли учні Дніпропетровського центру професійної освіти.

У творчому змаганні з професійними перукарями учениця ДЦПО Катерина Ткачова (під керівництвом майстра в/н Марини Силаєвої) посіла почесне третє місце в двох номінаціях «Нова коса» та «Full Fashion Look» і нагороджена дипломами переможця від Всеукраїнської спілки перукарів.

Дніпропетровський центр професійної освіти за багаторічну співпрацю отримав Подяку від ВГО «Спілка перукарів України» за вагомий внесок у розвиток освіти в Україні.

Учні 7 класу озвучили збірник сучасних українських казок

Наприкінці вересня у Дніпропетровській спеціалізованій багатопрофільній школі №23 з поглибленим вивченням англійської мови відбулося незвичне дійство – презентація аудіокниги казок української письменниці Еліни Заржицької.

Протягом півроку учні нині 7-В класу (класний керівник Соколюк Л.Ф.) озвучували казки письменниці-землячки. Дітячими голосами заговорили герої десяти сучасних творів, які були опубліковані у книзі авторських фольклорних казок «Великий Луг над Дніпром».

Проекту передувала велика підготовча робота. Шкільна бібліотека стала справжнім центром звукозапису: тут діти навчалися акторській майстерності, вдосконалювали навички емоційного читання та знання з української мови, вживалися в ролі, спілкувалися й обговорювали твори.

Керівником та автором проекту стала кандидат філософських наук, доцент Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, письменниця Наталія Володимирівна Дев'ятко.

Для Наталії Володимирівни ця аудіокнига – експеримент і початок великого всеукраїнського проекту «Рідний край у словах і барвах», який нині реалізується на Дніпропетровщині.

Подібна робота із застосуванням новітніх комп'ютерних технологій дозволяє учням набути нового досвіду, створює ситуації успіху, сприяє національній самоідентифікації, розвиває творче начало, а також оригінально знайомить із сучасною літературою рідного краю. Стаючи співавторами творів, учні переймають моральні моделі поведінки, бо кожна із цих казок має притчовий характер і виконує виховну функцію.

З дозволу співавторів проекту аудіокнига буде розміщена у мережі Інтернет для того, щоб популяризувати сучасну українську літературу

і нові методи роботи із творчою молоддю.

Презентація книги пройшла в теплій, позитивній атмосфері. Під час прослуховування діти вгадували свої голоси, що призводило до гіперпозитивних емоцій. Зрозуміло, що творча робота над цією аудіокнигою залишиться у пам'яті яскравою сторінкою шкільного життя цього класу.

На згадку про свою роботу та зустріч із письменницями діти отримали записані аудіодиски, а школа – книги казок Еліни Заржицької та аудіодиск у бібліотеку.

Дніпропетровські школярки у трійці кращих флористів України

Школярки з Дніпропетровського району увійшли у трійку кращих флористів країни. Одинадятикласниці представили на Всеукраїнському конкурсі квіткової карти України, за що отримали третє місце.

За першість у конкурсі з флористики та фотодизайну змагалися команди з 18 областей. Наш регіон представляли три команди – дві з Кривого Рогу та одна з Дніпропетровського району. Дівчата з останньої створили квіткову карту України. Полотно з колосків пшениці і жита, квітів соняшника, чорнобривців, троянд та інших квітів назвали «Хай метеликом барвистим рух юнацький розквіта». За чудову роботу школярок винагородили «бронзою».

Команди з Кривого Рогу отримали дипломи. Журі конкурсу сподобалось, як діти підійшли до захисту робіт. Учасники читали вірші, співали та навіть одягли костюми. Одна з команд підготувала композицію «Досліджуємо рідний край». На ній зобразили хлопчика й дівчинку, які вивчають природу – сонце із жовтого дерев'я, райдугу з квітів, тварин з бруньок верби, метеликів з листя ясеню та птахів з берези. Інша команда Кривого Рогу зобразила «Дерево життя». Діти використали вугілля, ірис, різноманітні квіти.

Інф. ДОН ДОДА

«Повертайся живим»

На Дніпропетровщині розпочався новий освітній експеримент

8 жовтня у Дніпропетровському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти відбулася обласна робоча нарада координаторів експериментальної роботи навчальних закладів дошкільної та середньої освіти, що працюють за проектом «Інтегрування змісту випереджаючої освіти для сталого розвитку у навчально-виховний процес».

Тема наради: «Організація експериментальної роботи за проектом «Інтегрування змісту випереджаючої освіти для сталого розвитку у навчально-виховний процес» на першому етапі».

У нараді взяли участь близько 80 педагогічних працівників Дніпропетровської області.

Науковий керівник проекту, докт.філос.н., доц., декан факультету відкритої освіти Ольга Євгенівна Висоцька виступила з презентацією основних напрямків діяльності на першому етапі експериментальної діяльності. До цих напрямків Ольга Євгенівна віднесла розробку нового змісту інтегрованої освіти для сталого розвитку; апробацію нових навчально-методичних матеріалів щодо інтегрування змісту випереджаючої освіти для сталого розвитку у навчально-виховний процес; визначення показників ефективності інтегрування змісту випереджаючої освіти для сталого розвитку у навчально-виховний процес, що характеризують зміну ціннісних орієнтацій та моделей поведінки особистості у бік сталого розвитку; моніторинг якості навчання та соціальних компетентностей в інтересах сталого розвитку учасників проекту.

Також вона виділила такі:

- базові принципи школи сприяння сталому розвитку: школа – ініціативний центр стійкого розвитку громади, регіону;

- базові цінності – розвиток особистісного досвіду учнів та педагогів з усвідомлення ними себе як суб'єктів діяльності з покращення власного майбутнього;

- стратегії діяльності – ініціативи з покращення стану екологічних, економічних, соціальних аспектів сталого розвитку через навчальну, позаурочну, позашкільну діяльність;

- стратегії виховної роботи – розвиток самоврядної культури особистості з опанування здоров'ярозвивальних, екозбалансованих, енергоефективних моделей поведінки, комунікативних вмій, соціально-відповідальної поведінки, високого рівня патріотичної, громадянської культури.

Науковий консультант та координатор проекту, канд. філос.н., доц., доцент кафедри філософії освіти Тетяна Володимирівна Лисоколено розкрила основні діагностичні інструменти експериментальної роботи за цим проектом. А саме діагностика розвитку соціальної відповідальності учнів, що включає психологічний інструментарій соціальних якостей особистості, які впливають на адаптацію, ризик девіантної поведінки, здатність долати кризові ситуації та ефективність комунікації.

Під час наради координатор проекту, канд. філос.н., доцент кафедри філософії випереджаючої освіти та управління інноваційною діяльністю Наталія Володимирівна Дев'ятко презентувала громаді дві цікаві екологічні гри, які дозволяють в ігровій формі навчати дітей правилам сталого розвитку та сприяють підвищенню екологічної свідомості молодого покоління. Ці ігри створені в рамках проекту ПМГ ГЕФ «Розвиток можливостей для сталої життєдіяльності місцевих громад на Житомирщині», у співпраці з Партнерською мережею освіти в інтересах сталого розвитку в Україні, за підтримки Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління Міністерства.

Перша екологічна гра «Зелене місто майбутнього» орієнтована на дітей віком від 6 до 14 років. Вона являє собою карту із багатьма ходами-запитаннями, об'єднаними у п'ять тематичних блоків: «Житлова зона», «Транспорт», «Відпочинок», «Школа», «Покупки». Кожне запитання – це ситуація, яку потрібно вирішити. Дітям пропонується з багатьох варіантів обирати той тип поведінки, який для них найбільш властивий. За кожну відповідь нараховуються бали, модератором пояснюється, яка поведінка є найбільш бажаною для сталого розвитку та якісного життя у «Місті майбутнього». Завдяки цій грі можна добре протестувати готовність аудиторії до засвоєння знань із предмету.

Друга екологічна гра «Мій вибір» є різновидом інтелектуальної економічної гри «Зелений Менеджер». У ній старшокласникам пропонується об'єднуватися у дві команди, кожна з яких є «урядом країни». Від самого початку кожна країна має стартовий набір ресурсів, таких як гроші, енергія, продовольство, вода, також відбуваються парникові викиди в атмосферу, які потрібно зменшити. «Уряди» відповідають на виклики часу, вирішують проблеми, розвивають економіку своїх країн, піднімають соціальні стандарти життя своїх громадян, для чого потрібно спочатку «заробити», а тоді вже «витратити» потрібні для реформ ресурси. Гра складна, цікава і може бути використана для розробки різноманітних економічних та екологічних сценаріїв, дає простір для творчості.

Освітня Дніпропетровщини із захопленням сприйняла нові форми роботи і запропонували свої ідеї по вдосконаленню та розвитку презентованих ігор.

Ольга Висоцька,
Наталія Дев'ятко

Школярі з Кривого Рогу – наймилосердніші в країні

Небайдужі серця мають вихованці Криворізької школи №102. Не перший рік діти проводять флешмоби, благодійні акції, ярмарки та концерти. Усе, щоб зібрати кошти та допомогти стареньким, сиротам, переселенцям і військовим. Своім досвідом поділилися на всеукраїнському конкурсі волонтерських проектів «Служіння заради миру». Милосердя наших учнів та їх бажання творити добро отримали найвищу оцінку.

На участь у конкурсі надійшло понад 200 заявок з різних куточків країни. Та у столиці обрали лише 7 найкращих. У кожного своя номінація: волонтерство у соціальних, культурних, екологічних проектах та інше. Криворізькі школярі стали кращими з питань милосердя.

Вони представили на розсуд свій проект «Небайдужі серця». Цілий рік діти здавали макулатуру, організували благодійні заходи. Завдяки цьому вдалося зібрати 22 тис гривень.

«Ці кошти пішли на допомогу ветеранам, хворій малечі, інвалідам, бійцям АТО та переселенцям. Наші діти не просто допомогли їм фінансово, у кожного вони вклали душу. Солодощі, листи, власні поробки. Вірші, пісні та танці. Візити до лікарень та посиденьки вдома. Юні хлопці й дівчата стали справжнім прикладом підтримки та людяності», – розповіла керівник проекту та педагог-організатор Криворізької школи №102 Тамара Лисякова.

На цьому школярі не зупиняться. Вони вже розпочинають працювати над новим волонтерським проектом – «Від толерантної дитини до толерантної країни».

Інновації в університетах: стан та шляхи підвищення ефективності комерціалізації результатів науково-технічних розробок

В НГУ відбулася регіональна робоча нарада щодо питання інновацій в університетах за участю заступника Міністра освіти і науки України Максима Стріхи.

До Національного гірничого університету 29 вересня прибули представники більшості вищих навчальних закладів Дніпропетровщини, які поділилися досвідом і своїм розумінням питання комерціалізації наукових розробок, а також основних проблем розробки інноваційних проектів, трансферу технологій у виробництво. Нарада відбулася під головуванням заступника Міністра освіти і науки України Максима Стріхи.

Перед початком наради заступник Міністра Максим Стріха оглянув виставку науково-технічних досягнень Національного гірничого університету.

Зокрема, про шляхи підвищення ефективності комерціалізації науково-технічних розробок розповів ректор Національного гірничого університету, академік НАН України Геннадій Півняк, зазначивши, що у гірничому сьогодні існує потужна інноваційна структура, до складу якої входять інститути подвійного підпорядкування (Навчально-науковий Інститут гірничої та металургійної електроенергетики гірничого університету МОН та НАН України, Навчально-науковий Інститут педагогіки вищої технічної освіти Національного гірничого університету, створений спільним наказом МОН України та НАПН України, Навчально-науковий Інститут економіки промислового розвитку гірничого університету МОН та НАН України) науково-освітні та навчально-наукові центри, науково-навчально-виробничі комплекси та інші структурні підрозділи. Крім того, Науково-освітній центр (НОЦ) «Стійкість геотехнічних систем: процеси, явища, ризики» як грант Фонду цивільних досліджень і розвитку США (CRDF) – перший пілотний проект в Україні створено з метою об'єднання науково-дослідних і освітніх колективів, що сформувалися на базі наукових шкіл Національного гірничого університету, в науково-освітній центр міжнародного рівня. Діяльність центру спрямовано на поєднання підготовки висококваліфікованих фахівців та вирішення фундаментальних і прикладних задач, що стоять перед людством у XXI столітті, з використанням сировинних та енергетичних ресурсів Землі. До участі залучено понад десять кафедр університету. У рамках технічного оснащення НОЦ створено три лабораторії унікального обладнання (лабораторія геофізики, математичного моделювання та ГІС-технологій, фізико-хімічна лабораторія, лабораторію геомеханіки).

В НГУ також створено науково-навчальний центр «Проблеми вискоефективного використання енергетичного потенціалу геотехнічних систем України» за пріоритетним напрямом наукових досліджень і розробок «Енергоефективність». За результатами реалізації проектів в центрі створено шість лабораторій унікального обладнання (енергоефективності електромеханічних си-

стем, радикальних технологій отримання енергетичної сировини, систем використання низькопотенційного тепла, альтернативних джерел енергії, електричних та гібридних автомобілів, систем подрібнення сировини).

Центр інноваційного розвитку гірничого університету проводить аналіз наукового та дослідницького потенціалу гірничого університету всебічно підтримує впровадження програм і проектів інноваційного розвитку вузу, в тому числі шляхом бюджетного, програмно-цільового та закордонного фінансування відповідно до науково-технічних програм. Бізнес-інкубатор НГУ зосереджує свою діяльність на класичних функціях: інформаційна, освітньо-консалтингова, інкубування малого бізнесу. Спільні презентації центрів університету «Ярмарок можливостей» стали унікальним заходом, де студенти різних ВНЗ міста мають змогу на одному майданчику ознайомитись з потужною інфраструктурою різноманітних культурних і технічних науково-освітніх осередків НГУ.

За підтримки Держадміністрації Дніпропетровської області та за участі ІТ-компаній Дніпропетровщини реалізується проект створення студентського коворкінг-центру інновацій (на створення центру інвестовано 840 тис. грн.). Головна мета центру – створення інноваційного, творчого середовища для креативних студентів для їх самореалізації у різних галузях знань. Інноваційну діяльність національного гірничого університету націлено на спільне з бізнесом проведення комплексу заходів, спрямованих на розширення обсягу фундаментальних, пошукових та прикладних досліджень, що мають технологічну спрямованість і перспективу комерційної реалізації, проведення першочергових досліджень для виявлення можливих замовників і споживачів наукомісткої продукції на європейських ринках, оволодіння сучасними алгоритмами міжнародного трансферу технологій.

Але академік Геннадій Півняк не лише поділився досвідом, але й зробив ряд критичних зауважень і побажань щодо удосконалення інноваційної діяльності університетів, яким вкрай потрібна підтримка державних інституцій України, бізнес структур та наукових організацій.

На нараді також виступили з доповідями науковці Дніпропетровського національного університету ім. Олеся Гончара, Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту ім. академіка В. Лазаряна, Дніпродзержинського державного технічного університету.

У протокольному рішенні регіональної робочої наради за участю вищих навчальних закладів Дніпропетровської області на тему «Інновації в університетах: стан та шляхи підвищення ефективності комерціалізації результатів науково-технічних розробок», підписаного заступником Міністра освіти і науки України М. Стріхою, визначено питання, які потребують нагальної уваги.

ІАЦ НГУ
Фото Альони Леонович

23 жовтня ректор НГУ академік НАН України Геннадій Півняк відзначив 75-річчя

В День народження ректора НГУ академіка НАН України Геннадія Півняка, на адресу Національного гірничого університету надійшло безліч вітань. Журнал «Бористен» приєднується і бажає пану Ректору успіхів, міцного здоров'я та многая літа!

Вітаємо Героя!

Учасника АТО, славнозвісного кіборга, а в мирному житті – викладача НГУ Івана Начовного нагороджено орденом Богдана Хмельницького III ступеня Указом Президента України від 10 жовтня 2015 року № 575/2015.

Військовослужбовець Іван Начовний пройшов усі гарячі точки АТО, боронив Донецький аеропорт і блискуче виконував службу на посаді заступника командира танкової роти 93-ої окремої механізованої бригади ЗСУ. Після демобілізації на посаді радника голови Дніпропетровської облдержадміністрації Іван продовжує опікуватися питаннями забезпечення української армії необхідним і допомагати демобілізованим військовим.

У Національному гірничому університеті Іван Начовний викладає на кафедрі безпеки інформації та телекомунікації, а також передає свій досвід на кафедрі військової підготовки НГУ, яка залишається єдиною у Дніпропетровській області.

Заслужену нагороду Іван Начовний отримав на Всеукраїнському форумі учасників АТО у Києві за особисту мужність і високий професіоналізм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі.

Як повідомляє офіційний сайт Президента України, Глава держави Петро Порошенко під час виступу на

Всеукраїнському форумі учасників антитерористичної операції привітав ініціативу зі створення організації, яка об'єднає героїв війни за незалежність і територіальну цілісність держави.

«Ваш досвід, ваш патріотизм, ваше вміння та авторитет сьогодні дуже потрібні державі, бо хочу всім нагадати, що війна не закінчена. Нам потрібно мати сильне, патріотичне, добре навчене, ефективне, з унікальним бойовим досвідом українське військо», – зазначив Петро Порошенко.

ІАЦ НГУ

Принц Лоран Бельгійський у ДНУ: «Гарний екологічний стан – ключ до кращого здоров'я»

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара відвідала бельгійська делегація у складі Принца Лорана Бельгійського, Надзвичайного і Повноважного Посла Королівства Бельгія в Україні Люка Якобса, президента Асамблеї європейських регіонів Ханде Базатлі та голови українського офісу Асамблеї В'ячеслава Березного. Метою візиту поважної делегації була розмова з українськими студентами на тему захисту навколишнього середовища.

Представник королівського сімейства, що вперше завітав до дніпропетровського університету, спочатку провів офіційну зустріч з ректором ДНУ професором Миколою Поляковим та проректором з науково-педагогічної роботи у сфері міжнародного співробітництва ДНУ Михайлом Дяченком. Під час спілкування ректор М.Поляков ознайомив гостей зі структурою та основними напрямками діяльності дніпропетровського класичного університету, а також представив короткий огляд співпраці з бельгійськими вищими навчальними закладами. Сьогодні ж гості з Бельгії завітали з метою налагодження співпраці з екологічних питань. Враховуючи це Микола Поляков зазначив, що ДНУ ім.О.Гончара вже давно підтримує різні проекти, що сприяють покращенню екологічного стану у нашому місті. «Ми розуміємо, що маємо всі разом працювати над проблемами навколишнього середовища. Тому залюбки беремо участь у подібних ініціативах місцевої влади, пропонуючи досвід наших викладачів та ініціативи молоді», – підкреслив Микола Вікторович.

Цікаво, що Його Високість Принц Лоран Бельгійський є відомим в Європі діячем зі збереження навколишнього середовища та розвитку екологічно чистих технологій. Як він зізнався дніпропетровським студентам, сам він себе називає «екологічним» підприємцем, який вже довгий час займається впровадженням різних природоохоронних проектів. Його діяльність спрямована, насамперед, на те, щоб змусити людей замислитися над екологічним майбутнім планети. Так, у коло його інтересів входять питання запобігання новим техногенним катастрофам та загальне зменшення негативного впливу діяльності людини на навколишнє середовище.

У виступі перед студентами Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара Принц Лоран Бельгійський презентував природоохоронну концепцію свого фонду, що вже застосовується у деяких

країнах світу. Насамперед, він загострив увагу слухачів на тривожних тенденціях, пов'язаних з погіршенням стану навколишнього середовища у світі. «За даними ООН, небережна, а часом, безвідповідальна діяльність людини провокує появу дедалі більшої кількості негативних наслідків для здоров'я самої людини. Вже зараз відзначається значний зріст як фізичних (онкологічні та інші патології), так і психологічних захворювань (розвиток депресійних та суїцидальних настроїв). Отже, можна сказати, що гарний стан екології – це запорука здоров'я людства», – підкреслив Лоран Бельгійський.

На думку гостя, сьогодні всі правила користування природою мають бути оновлені, щоби людству не довелося платити занадто високу ціну в майбутньому. У цьому питанні Принц Лоран Бельгійський прагне відійти від традиційного бачення, саме тому активно звертається до реальних студентських порад. Він переконаний, студенти повинні об'єднуватися і реагувати. «Я хочу вселити впевненість у вас, що молодь повинна бути учасником змін в питаннях захисту навколишнього середовища. Повірте, ваш вік зовсім не має значення. Вже зараз на вашому студентському рівні ви можете виявляти конкретні екологічні ініціативи, тим самим роблячи свій внесок у розвиток українського й світового середовища. Ваш голос враховується!» – запевнив Його Високість Принц Лоран Бельгійський.

Цю ж тезу підкреслила і президент Асамблеї європейських регіонів пані Ханде Базатлі, яка, неодноразово буваючи в Дніпропетровську, добре розуміє екологічні виклики і завдання регіону. «Пропонуємо вам співпрацю задля покращення екологічної складової вашого рідного регіону. Наша Асоціація – це одна велика сім'я, яка налічує 260 членів з 27 європейських регіонів. Ми тісно співпрацюємо й обмінюємося думками зі студентством. Так, у нас існують програми обміну для студентів останніх курсів, тож запрошуємо і вас долучитися до досвіду своїх іноземних колег», – запропонувала українським студентам пані Х.Базатлі.

Також впродовж зустрічі відбулася активна дискусія Принца Лорана Бельгійського зі студентами, які розповіли про свій досвід участі в екологічних проектах. І на підтримку молодіжних ініціатив гості наостанок закликали студентів ДНУ надавати свої унікальні ідеї та пропозиції до українського представництва Асамблеї європейських регіонів, щоби разом віднайти творчий шлях вирішення світових екологічних проблем.

Інформаційно-аналітичне агентство
ДНУ ім.О.Гончара
Тел.: 374-98-20 www.dnu.dp.ua

«Вірою криють залпи гармат»

Напередодні Дня захисника України в Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара привітали співробітників, які протягом 2014-2015 років були мобілізовані до лав Збройних сил нашої держави та стали на захист її суверенітету та територіальної цілісності.

Дев'ятеро співробітників університету після тривалої участі у бойових діях на сході країни вже демобілізовані та продовжують працювати у рідних підрозділах. З вітальним словом та подякою звернувся до них ректор ДНУ Микола Поляков. «Завтра наша держава відзначатиме День захисника України – свято вшанування патріотизму й мужності, воєнних звитяг нашого народу, – відзначив Микола Вікторович. – Зберігаючи українські традиції, це свято відзначається у День Покрови Пресвятої Богородиці, яка за народним повір'ям є берегинею України та її захисників. У війні, нав'язаній нам іззовні, ось уже другий рік Україна бореться за право вільно жити на своїй території, у своїй суверенній державі. На передньому краї цієї боротьби у буквальному, а не переносному смислі, 15 наших співробітників і багато випускників, яким довелося взяти до рук зброю і своєю кров'ю, а нерідко й життям, боронити рідну землю. Сила нескорених – це той лозунг, під яким наша країна відзначає День захисника України. Сьогодні в залі присутні наші колеги, які пройшли горнило бойових дій, для яких слово «війна» стало смислом буття заради свободи своєї Батьківщини. Хто, як не ви – найкращий приклад для нашого студентства, для молоді.

Ваша висока місія бути провідниками консолідації суспільства на основі справжнього патріотизму. Ми глибоко вдячні вам за ваш подвиг, герої, за мужність і патріотизм, за самопожертву в ім'я майбутнього України».

Під час урочистої зустрічі захисники Батьківщини спілкувалися зі студентством, розповідали про свій бойовий шлях, їхні виступи були сповнені віри в перемогу. З лав Збройних сил України повернулися до мирного життя доцент кафедри фізичної та неорганічної хімії Юрій Криштоп, старший викладач кафедри економічної теорії Ігор Лакей, доцент кафедри історії України Олег Репан, доцент кафедри східноєвропейської історії Олег Бойко, завідувач кафедри фізичного виховання і спорту Володимир Саричев, молодший науковий співробітник НДЛ теоретичних та прикладних проблем хімії Володимир Середюк, слюсар-сантехнік

Сергій Книш, завідувач навчальної лабораторії кафедри систем автоматизованого управління Анатолій Пархоменко, доцент кафедри соціології Сергій Легеза.

«Товаришу підполковник» – так протягом останнього року зверталися до завідувача кафедри фізичного виховання та спорту ДНУ, підполковника батальйону «Кривбас» Володимира Саричева. «Події, які відбуваються на сході України, складні. Під час перебування в зоні АТО ми утримували свої позиції до останнього, не втрачали надії, – сказав Володимир Іванович. – Намагалися також і розважитися, хотіли вигадати щось на зразок славнозвісного листа запорозьких козаків турецькому султанові. Ми влаштували так, що завдяки зв'язкам з українською діаспорою у Парижі на подарованій портрети загиблих бійців нашого 40-го батальйону. Тоді про це писали усі світові інформаційні агенції. Як офіцер, я підставив своє плече державі, не став ховатися за лікарняні листочки. Як професійний військовий, вважаю, що краще жити в тій країні, де підполковники, офіцери, командири батальйонів не ховаються від повісток, а мужньо виконують свій обов'язок. Хочу, щоб приклад моїх бойових побратимів допоміг вам, молоді, сформувати систему цінностей, розставити життєві орієнтири. Бажаю, щоб ви перемогли у своїх маленьких битвах за навчання і в усіх життєвих сутичках».

«Україна завжди, ще з часів Київської Русі, захищала свою територію і державність, – звернувся до аудиторії доцент кафедри

фізичної та неорганічної хімії, командир роти 93-ої механізованої бригади Юрій Криштоп. – Сьогодні прийшов і наш час. У вас, студентів, свій фронт: у навчанні. Будьте старанними і сумлінними. Адже завтра ви – основа нашої держави».

Старший викладач кафедри економічної теорії Ігор Лакей вважає особливим святом День захисника України: «Якщо говорити про це свято, то для мене воно, як День Перемоги, – наголосив Ігор Михайлович. – Це свято, на мою думку, чоловіків, жінок, волонтерів – усіх, хто піднявся сьогодні на захист нашої країни. Наш 39-й батальйон формувався з «нуля» фактично на полі бойових дій – з людей різних фахів, підприємців, бізнесменів, добровольців. Я пересвідчився: ідея нашого вільнолюбного народу – обирати самому свій шлях – протягом століть не зникла. Ми на практиці доводимо, що ми – великий народ».

З поетичним привітанням, власним віршем «Нові герої» виступив для захисників України студент факультету суспільних наук і міжнародних відносин, учасник творчих зустрічей в університеті Богдан Кулик. Ректор університету Микола Поляков запропонував демобілізованим бійцям написати книгу про пережите ними на сході країни.

Сьогодні в зоні АТО перебувають п'ятеро співробітників ДНУ: до-

цент кафедри статистики і теорії ймовірностей Сергій Гончаров, асистент кафедри фізики твердого тіла та оптоелектроніки Євген Сетов, старший лаборант кафедри хімії та хімічної технології високомолекулярних сполук Євген Заведенко, провідний біолог навчальної лабораторії тропіків та субтропіків Ботанічного саду ДНУ Ярослав Мосний, тесляр Палацу спорту ДНУ Павло Мануйленко.

На превеликий жаль, серед співробітників університету є загиблий – асистент кафедри політології Павло Миколайович Левчук.

Сумні звістки продовжують приходити з передової: загинули ще двоє випускників ДНУ – Роман Карась (факультет фізики, електроніки та комп'ютерних систем) та Дмитро Астапов (механіко-математичний факультет). Учасники зустрічі поклали квіти до пам'ятного знаку загиблим на Сході України випускникам університету, розміщеному у головному навчальному корпусі.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара
тел.: 374-98-20
www.dnu.dp.ua

Ректор ДНУ ім. О. Гончара – Почесний громадянин Дніпропетровська

Виконуюча обов'язки міського голови Дніпропетровська Галина Булавка урочисто вручила ректору ДНУ ім. О. Гончара Миколі Полякову посвідчення Почесного громадянина міста Дніпропетровська.

Під час засідання ректорату ДНУ від імені депутатів Дніпропетровської міської ради Галина Іллівна привітала ректора з найвищою нагородою нашого міста. «Рішенням 67-ої чергової сесії Дніпропетровської міської ради від 30 вересня 2015 року Миколі Вікторовичу Полякову присвоєно звання «Почесний громадянин міста Дніпропетровська». В особі Миколи Вікторовича міська влада висловлює вдячність всьому колективу Дніпропетровського національного університету за

взаємодію у вирішенні соціально-економічних питань розвитку регіону, за виховання молоді. Не одне покоління дніпропетровців, і я належу до їх числа, пронесли крізь усе життя вдячність Альма матер за ґрунтовні знання, фундаментальну фахову підготовку. Особисто Микола Вікторович протягом останніх п'яти років плідно працював у складі депутатського корпусу міськради. Нам багато вдалося зробити, але найголовніше – ми зберегли мир на дніпропетровській землі», – наголосила Галина Булавка.

Ректорові ДНУ ім. О.Гончара Миколі Полякову вручили нагрудну стрічку, посвідчення і нагрудний знак Почесного громадянина Дніпропетровська.

«Я пам'ятаю, як 16 років тому звання Почесного громадянина Дніпропетровська вручали Почесному ректорові ДНУ Володимирі Івановичу Моссаковському, – сказав Микола Вікторович. – Ніколи не думав, що також буду удостоєний цієї відзнаки. Я глибоко вдячний колективу університету за плідну і злагоджену співпрацю, вдячний усім, хто допомагав вирішувати проблеми мешканців 53-го виборчого округу протягом моєї депутатської каденції. Нам вдалося зробити багато добрих справ, вирішити безліч проблем. Попереду ще багато роботи задля того, щоб наш університет завжди посідав лідерські позиції, залишався престижним і сучасним», – наголосив ректор.

www.dnu.dp.ua

Архімедовим шляхом

У стінах Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара відбулася чергова зустріч майбутніх математичних геніїв з королевою наук. VII Відкритий обласний математичний турнір «Еврика», який університет проводить разом із Дніпропетровським обласним ліцеєм-інтернатом фізико-математичного профілю зібрав учнів 9, 10 та 11 класів.

Холодного осіннього дня у стінах механіко-математичного факультету ДНУ ім.О.Гончара зібралось безліч юнаків та дівчат, готових із захопленням вигукувати «Еврика!» Кожного з них зігривала надія на перемогу.

Зокрема, цього року в заочному турі старшої ліги взяли участь близько 500 школярів, на очний турнір до ДНУ завітало понад 140 школярів з Дніпропетровської області, а також Києва та Полтави. Спонсором інтелектуальних змагань виступив національний телеком-оператор «Київстар». Конкурс, якому виповнилося дев'ять років, має на меті популяризацію математики і її застосувань, а також університетських спеціальностей, пов'язаних з королевою наук. І судячи з ентузіазму учасників турніру, він успішно виконує своє завдання. Наприклад, цього разу учням було запропоновано позмагатися у таких цікавих номінаціях, як: математичне моделювання, прикладна математика та дослідницька олімпіада.

Турнір урочисто відкрили заступник декана з наукової роботи факультету фізики, електроніки та комп'ютерних систем ДНУ Сергій Миколайович Пляка, директор Дніпропетровського обласного ліцею-інтернату фізико-математичного профілю Олег Володимирович Поляков, заступник декана з навчальної роботи механіко-математичного факультету ДНУ Андрій Юлійович Дреус та голова комітету із конкурсних завдань, доцент кафедри статистики ДНУ Вадим Кімович Кірман.

«Вітаю всіх учасників старшої ліги! – звернувся до школярів Олег Володимирович Поляков. – Маю сказати, що наш турнір розвивається. Колись він носив назву регіонального, потім ми замислились над тим, як розширити його межі, і назвали «Еврику» конкурсом відкритим. Вважаю, що він буде розвиватися і далі. Сьогодні на вас чекають цікаві завдання. Лише проявіть творчість, кмітливість, нестандартне мислення – і вам все вдасться. А от нам, членам журі, доведеться найважче: ми маємо розв'язати рівняння з 147-ма невідомими. І наостанок хочу

сказати: найголовніше, що змушує нас зустрічатися знову і знову – це непорушна математична дружба».

Привітав юних математиків і «батько» турніру Вадим Кімович Кірман: «Не лякайтеся завдань, які ви побачите: вони, справді, не схожі на ті, до яких ви звикли в школі, але вони не складні. Кожного, хто випробовував свої знання у змаганнях молодшої ліги, ми просимо підняти руку і вигукувати «Еврика» після кожного виконаного завдання. Якщо ви теж так робитимете, буде дуже добре».

Школярі, які присвятили математиці весь суботній день, залюбки ділилися враженнями і думками. «Я прагну пов'язати свою долю із математикою, і сподіваюся, що «Еврика» мені в цьому допоможе, – сказала учениця 10-го класу школи №132 міста Дніпропетровська Ірина Смірнова. – Мої улюблені предмети – це математика і англійська мова. Вважаю, що за допомогою першої, можна вирішити багато життєвих проблем. Сподіваюся, що мені сьогодні все вдасться. На математичні звершення мене надихають приклади славетних учених».

«З математики ми відмінники, тому наша вчителька порадила взяти участь у «Евриці», – розказали учні 10-го класу школи №26 міста Дніпропетровська Михайло Ленський та Хаял Алієв. – Переконані, турнір дасть нам чудовий досвід. Адже ми любимо працювати з комп'ютером і хочемо стати програмістами».

А от учениця 9-го класу школи №2 міста Верхівцеве Дар'я Голубєва зізнається, що погодилася взяти участь в «Евриці» ще й тому, що давно мріє вступити до ДНУ. «В математиці мені подобається точність, вона допомагає знайти правильні відповіді на безліч питань», – говорить вона.

Призові місця цього разу здобули 19 учнів.

Серед учнів 9 класів:

I місце – Богдан Цвігун,

II місце – Марія Феценко і Дмитро Чернецький з Дніпропетровська, III місце – Ганна Дерездь (Дніпро-дзержинськ), Любов Просолєнко (Нікополь), Владислав Савельєв (Павлоград).

Серед учнів 10 класів:

I місце – Юлія Ждановська,

II місце – Аліна Ян з Києва, Володимир Бойко та Максим Астахов з Дніпропетровська,

III місце – дніпропетровці Сергій Чоловський та Микита Шишкін.

Серед учнів 11 класів:

I місце – Віталій Трактинський (Дніпропетровськ),

II місце – Роман Кожевніков (Київ), Юрій Манько (Дніпропетровськ);

III місце – Сергій Заліренко (Київ) та Даниїл Тищенко і Єлизавета Хорош з Дніпропетровська.

Переможці отримали цінні призи від партнера турніру «Еврика» національного телеком-оператора «Київстар» у рамках програми «Зроби свій внесок». Соціально-освітня програма компанії «Київстар» «Зроби свій внесок» орієнтована на підтримку школярів, студентів-програмістів, стартаперів та молодих підприємців, які прагнуть зробити свій внесок у розвиток України. Зокрема, ініціатива передбачає підтримку талановитих українців, які демонструють найкращі результати у точних науках.

Вітаємо наших переможців і бажаємо їм подальших успіхів, а турніру довгого та плідного життя на благо розвитку української молоді!

Інформаційно-аналітичне агентство
ДНУ ім. О.Гончара
тел.: 374-98-20
www.dnu.dp.ua

Вічні істини Павла Загребельного

вого – все це зробило атмосферу піднесеною і радісною.

Відкрила урочистий захід доктор філологічних наук Нінель Іванівна Заверталоук. Вона розповіла про життєве кредо майстра. «У лекції, що її Павло Архипович читав у Києво-Могилянській академії, він наголошував: «Бережіть нашу душу!» І це не просто позування, – наголосила Нінель Іванівна, – для митця його життєвим кредо, концептом всієї творчості було особливе ставлення й повага до життя свого народу, піклування про чистоту мови, відповідальність перед читачами, собою, державою, світом».

Зі спогадами про Павла Загребельного виступили відомі письменники Леся Степовичка та Володимир Луценко.

Справжніми подарунками для гостей свята став літературний полілог, де за публіцистичними й автобіографічними матеріалами Майстра була відкрита багатогранність його творчої майстерності, відтворена своєрідність авторського бачення життя, літератури, української історії. Лунали тексти творів Павла Архиповича, що вже стали класикою, а також думки відомих українських письменників і діячів культури – А. Дімарова, В. Базилювського, В. Дончика, М. Слабошпицького.

Потому творча група студентів і викладачів кафедри української літератури представила прем'єру літературно-музичного есе «Диво кохання...» – своєрідну інтерпретацію роману П. Загребельного «Диво», а ще запальні українські пісні у виконанні студенток факультету.

Інформаційно-аналітичне агентство
ДНУ ім. О.Гончара
тел.: 374-98-20
www.dnu.dp.ua

Уже вшосте на факультеті української й іноземної філології та мистецтвознавства Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара відбулися традиційні Загребельнівські читання. Цього року захід був присвячений 91-ій річниці від Дня народження майстра і мав промовисту назву «Вічні істини Павла Загребельного».

Мета непересічної події – зацентувати увагу на філософії життя автора безсмертних творів «Роксолана», «Диво», «Я, Богдан», наблизитися до розгадки таланту майстра і краще зрозуміти цього велетня духу.

«Першу Загребельнівську конференцію ми провели, коли Павло Архипович ще був живий, він схвалив її проведення, а також створення аудиторії, що носить його ім'я. Кожного року для наших читань ми обираємо новий аспект творчості письменника, – розповіла завідувача кафедри української літератури Наталія Олійник. – Цьогоріч нашим завданням було осмислення вічних істин Павла Загребельного. Це дуже цікава і багатогранна тема. Майстер прожив довге життя, досить щасливе, не дивлячись на те, що були в ньому голод і війна. Вісім повоєнних років він віддав нашому місту, нашому університету. У сьогоднішній події беруть участь студенти всіх курсів, всіх відділів нашого факультету, разом ми будемо розмірковувати над філософією життя цієї великої людини», – підкреслила Наталія Петрівна.

Аудиторію Павла Загребельного наповнили студенти і гості свята. Всіх присутніх об'єднувало бажання долучитися до яскравої події зі справжнім українським духом – вшанування пам'яті того, хто створив не один вічний образ української літератури, наповнивши її скарбницею справжніми діамантами. Осінні квіти, червоногарячі вишиванки усміхнених студенток, очікування чогось особли-

Леонід Кучма: «Я сьогодні побачив серед студентів майбутніх генеральних конструкторів, і, можливо, Янгеля»

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара відвідав Президент України (1994-2005), випускник університету Леонід Кучма. На розширеному засіданні Вченої ради ДНУ він традиційно вручив іменні стипендії президентського фонду «Україна» кращим студентам фізико-технічного факультету.

Вітаючи гостя в Альма матер, перший проректор ДНУ Олександр Кочубей зазначив, що співпраця ДНУ ім. О. Гончара і корпорації «Noosphere Ventures» демонструє сучасний підхід у вищій школі України поєднання освіти, науки і бізнесу. «У рамках договору між університетом і компанією створені робочі групи, які очолюють провідні вчені університету та спеціалісти корпорації. Регулярно проводяться спільні наукові семінари, форуми і конференції. Відкриті і працюють лабораторії «Проблематики створення систем» і «Робототехніки і електроніки», – зазначив Олександр Олексійович. Леонід Данилович оглянув лабораторію Інжинірингової школи, відкриту в 9 корпусі університету за сприяння міжнародної корпорації «Noosphere Ventures». Інжинірингова школа, у якій здійснюється підготовка фахівців з програм «Проектний менеджмент», «Мікроконтролери пристроїв», «Контролери Arduino», діє в університеті вже майже два роки. За цей час слухачами школи стали 178 студентів. Вони вже реалізували 28 проектів, презентацію яких Леоніду Кучмі провів керівник представництва корпорації «Noosphere Ventures» в Україні Михайло Рябоконт.

Серед проектів – система контролю критичних для автівки ситуацій – BlackCat; 3D глобус, здатний

поєднувати зображення, що швидко змінюються, в одне статичне; прилад керування кутом нахилу сонячної батареї – Сонячний трекер, GPS-модулі, які точно визначають місцезнаходження об'єктів. Особливу увагу привернув комплекс програмного забезпечення «Artos» для коригування вогню, доопрацьований студентами факультету прикладної математики ДНУ з врахуванням усіх побажань українських військових. Він допомагає значно скоротити час, необхідний для здійснення пострілу з гармати та збільшує його точність. Після випробування на полігоні 93-ої механізованої бригади пристрій буде готовий до застосування. Як відзначає Михайло Рябоконт, представники компанії спілкуються з людьми, пов'язаними з інженерією та реалізують найцікавіші інноваційні проекти, запропоновані ними: «Noosphere Engineering School – це спільний проект компанії Noosphere і провідних університетів України. Школа являє собою центр наукової та дослідницької діяльності, мета якого – поєднати теоретичний і практичний підхід у створенні і реалізації інноваційних ідей. Ми прагнемо показати молодим людям, до чого треба прагнути та розширити їхні «горизонти». Ми шукаємо тих, чий покликання – сказати нове слово у проектуванні технологічних стартапів».

«Я побачив сьогодні принципово новий підхід до створення ракетно-космічної техніки, – відзначив Леонід Кучма. – Техніка і технології настільки пішли вперед, що всі блоки важать набагато менше. Якщо раніше необхідно було використовувати гіроскоп, який важить 100 кілограмів, то сьогодні можна будувати апарати взагалі без нього. Але сьогодні головне для України – якщо вона не хоче пасти задніх у світовому прогресі, то має приділяти увагу не тільки гуманітарній освіті, а й техніці й технологіям. Візьміть, наприклад, Південну Корею, яка лише таким чином посіла гідне місце у світі. Я думаю, що студенти, з якими я поспілкувався, ще скажуть своє слово. Я побачив серед них генеральних конструкторів, і, можливо, майбутнього Янгеля».

Цього року за відмінне навчання й активну участь у прикладній та науково-дослідній роботі були відзначені семеро наполегливих і старанних студентів фізтеху ДНУ, а саме: п'ятикурсники Олександра Борщова, Ангеліна Гунько, Анастасія Касян, Сергій Ніколін, Олександр Непогодін та Юрій Сизоненко і третьокурсник Юрій Шашко, який від імені студентів звернувся до Л.Д.Кучми з подякою. «Як ви знаєте, шлях фізтехівця не завжди легкий, під час опанування професії доводиться докладати багато зусиль і виявляти свої найкращі здібності. У цьому нам завжди допомагають викладачі, які не лише відмінно навчають, але й виховують молодь. А з нас і починається майбутнє України!», – підкреслив Юрій. Також на добру згадку Леоніду Даниловичу стипендіати презентували спеціальний дарунок – власноруч змайстрований радіоприймач. «Хай для вас із нього лунатимуть тільки добрі новини!», – побажали студенти. Зазначимо, що в цьому році стипендія Президентського фонду «Україна» складає одинадцять тисяч гривень.

За почесну справу підтримки молоді та високу оцінку студентських успіхів і старань президенту Фонду «Україна» висловили вдячність і випускники факультету – дворазовий стипендіат минулих років Максим Харченко та моло-

дий спеціаліст ДКБ «Південне», аспірант кафедри проектування літальних апаратів Олександр Балдін. «З плином часу значення цієї стипендії тільки зростає. Особисто для мене вона стала не лише доброю матеріальною винагородою, але й подарувала певний престиж. Завдяки їй я здобув серйозне, більш поважне ставлення викладачів, взяв участь у різних цікавих наукових конференціях, познайомився з багатьма видатними людьми нашої галузі та зміг успішно зібрати матеріали для своєї кандидатської дисертації», – розповів володар стипендії 2006 і 2007 років Максим Харченко. «Дуже важливо, щоб, завершуючи навчання, молоді люди чітко знали, що зможуть працювати за обраною спеціальністю», – наголосив президент благодійного Фонду «Україна» Леонід Кучма.

Неабияк задоволена обраним фахом студентка V курсу напряму «Авіоніка» Олександра Борщова. Дівчина виявляє помітні успіхи в опануванні навчальних дисциплін (має середній бал 95,7 та входить до списку кращих студентів факультету «ТОП-20»), а також бере активну участь у науково-дослідній роботі, що знаходить своє відображення в публікаціях у фахових збірниках та участі в наукових конференціях. Вона зізналася, що своє професійне спрямування обирала виважено, прагнучи продовжити сімейну традицію: «З самого дитинства я розуміла, що мені подобається техніка, тому абсолютно свідомо вступала на фізико-технічний факультет Дніпропетровського національного університету, на ка-

федру систем автоматизованого управління, яку, до речі, закінчив мій батько». Сьогодні у якості молодого спеціаліста Олександра працює над вирішенням складних науково-технічних завдань, а саме прагне зазирнути в майбутнє супутникових систем. «У своїй дипломній роботі я створила імітаційну модель, тобто займалася пошуком найкращого варіанту системи з різновисотними сегментами для покращення супутникового зв'язку, адже прагну просунути свою країну у цій сфері. До того ж, я вже працюю у відповідному відділі в конструкторському бюро «Південне», де маю чудову можливість застосувати мої університетські знання», – розповіла дівчина.

Несе славні наукові традиції рідного фізтеху і випускник 2012 року, а нині аспірант, молодий працівник конструкторського бюро Олександр Балдін. «За освітою я проєктант, проте зараз у КБ працюю у відділі двигунів. Це суміжний із моєю спеціальністю напрям: є багато спільного, хоча дечому доводиться іще вчитися. Проте для мене це дуже цікаво, це певний шлях саморозвитку», – відзначив хлопець.

Леонід Кучма також взяв участь у ювілейних урочистостях з нагоди 55-річчя випуску ФТФ – 60.

Інформаційно-аналітичне агентство
ДНУ ім. О.Гончара
тел.: 374-98-20
www.dnu.dp.ua

ТЕРОРИСТИЧНА ЗАГРОЗА ЯК КАРА НЕБЕСНА

Ще 100 років тому Європа являла собою величезний континент у політичному, військовому, культурному, релігійному, національному значенні! Але, на жаль, з приходом на вулиці традиційних Рима, Парижа, Лондона, Берліна, Відня, Мадрида, Стокгольма, Праги нової демократичної, ліберальної та мультикультурної влади все змінилось. Сьогодні, справжні європейці забувають своє славетне минуле і все більше зраджують свою державу, свою кров, свою віру, свою національність, самих себе. З напливом все нових та нових мігрантів з ісламських країн Азії та Африки, традиційна Європа як білий континент вже змінює свою зовнішність...

Європа – це своєрідний християнський храм, який збудували європейці на початку доби Середньовіччя. І як храм, на початку будівництва, він відганяв усіх небажаних гостей та людей з інших релігій (храмів), які прагнули заповнити його, попри бажання і традиції європейців-будівників. Але коли будівництво храму завер-

шилося, європейські нації стали тим, ким вони є зараз, і все одразу змінилось - священники в образі бюрократів з Брюсселя та Страсбурґа, почали запрошувати небажаних гостей-мусульман до себе в храм, дозволяти робити їм все, що ці прибульці захочуть, бо храм, як дізнались будівничі пізніше, для людей без заборон та релігійних забобон. Згодом, священників почали вбивати, бо новим парафіянам з ісламської цивілізаційної пустелі вони почали набридати. Спочатку один, потім інший, і так до останнього священника дійшла справа...

Як виявилось, це були не просто священники, а справжні «спасителі храму» під назвою Європа. Ну, так говорять ліберальні та демократичні ЗМІ. Всіх прихильників традиційної віри, тобто християн, хто протестував проти навали мусульман-іноземців, «священники»-бюрократи почали виганяти зі свого храму. Після цього вигнання пішли у інші храми та встановили там свій порядок. Так виглядає сьогодні сучасна Європа, зокрема її традиційне цивілізаційне ядро: Німеччина, Франція, Італія, Австрія, Іспанія та Велика Британія. На жаль, цих країн, як суто європейських вже не існує. Все втрачено...

Нова Європа, утопія культурмарксистів та демолібералів, перетворилась на відстійник хижих, звірячих інстинктів людства: замість античної скульптури – гедонізм, замість християнської філософії - жовта преса, замість монументального живопису – порнографія... І це сучасні люди називають щастям, так би мовити, достатком свого злиденного життя! А між іншим, як зазначає «Катехизм Католицької Церкви»: «Справжнє щастя – це не багатство чи добробут, не людська слава чи влада, ні жодна людська справа, якою корисною вона б не була, чи то наука, чи техніка, чи мистецтво - ні жодне творіння, лише Бог один, що є джерелом усього добра і любові: багатство є великим ідолом нашого часу, тому багато людей йому спонтанно поклоняються. Вони вимірюють щастя майном, а через майно вимірюють гідність. Усе це йде від нашого переконання, що з багатством можна все. Отже, багатство є одним із сьогоднішніх ідолів, а іншим є популярність. Дійшло до того, що популярність - бути відомим і чинити шум у світі – вважають добром самим у собі, найвищим добром, предметом дійсної пошани...». Ось така вона, дійсність нашого буття!

А тим часом, фундаментальний та радикальний іслам, що ще недавно сприймався в Європі як «пугало» і був вкинтий в свідомість людей християнської цивілізації далекими арабськими інтифадами, нині наводить жах на спокій мирних парижан, лондонців, віденців та мюнхенців. Теракти та вбивства корінних європейців заїжджими варварами з пустелі вже стає нормою! Це, свого роду, кара небесна за відступництво від усього традиційного, що було замінено ерзац-релігією споживацтва та утопією мультикультурної толеранції!

Радикальний іслам сьогодні вже підкорює розум і серця мільйонів віруючих не тільки на Близькому Сході чи в Північній Африці, а й у таких містах як Мальмьо, Тампере, Марсель, Ейндховен та Кьольн. Можна окреслити проблему, щодо майбутнього ісламу в Європі: якщо іслам буде і надалі поширюватися континентом сьогоднішніми темпами, то до кінця XXI ст. населення Європи «перейде в іслам». А прояви ісламу стають все більш численними в містах, селищах, спільнотах, діаспорах Європи. Бельгійські міста Брюссель, Антверпен, Гент, Льєж вже як «чисто європейські» і не сприймаються. Тепер в центрі цих міст стоять мінарети, можна почути спів муедзинів, побачити багатотисячні п'ятничні молитви в соборних мечетях. А у натовпі християн-європейців тепер частіше можна вгледіти чорну чадру, нікаби, бурки, м'які зелені

шапочки, а що важливо і головне страшно – бороди, борода, борода...

Тим часом, традиційне християнство здає позиції на соціальному і фундаментальному рівнях! Ватикан, серце християнської Європи, визнає офіційно, що іслам – релігія, яка випереджає по стрімкості розповсюдження в світі всі інші віровчення! Вчення Ісуса Христа, яке сьогодні підмінюється фальшивими утопічними догмами рівності і братерства, завтра стане втраченою філософією істинного буття як книжки Александрійської бібліотеки чи культурна спадщина Візантії! Замість того, аби спокутувати гріх та брати на себе відповідальність за вчинене, європейці сучасності зневірюються, стають відступниками та атеїстами, забуваючи про діяння своїх пращурів. Саме тому ми бачимо кінець Європи, якою її знали Августин Блаженний, Томмазо Аквінський, П'єр Абеляр, Петро Могила та Мартін Лютер.

Поповнення в рядах мусульманської віри йде, здебільшого, за рахунок корінних християн-європейців, які бояться за життя своєї родини, а може просто через власну дурість. Згідно з даними, які надав Ватикан статистичному департаменту ООН в 2011 р., кількість послідовників ісламу у світі перевищила 1 млрд. осіб, і це все при тому, що мусульмани за чисельністю вже випереджають тих, хто сповідує християнство: 19% мусульман від усіх мешканців Землі проти 17,5% християн. Окрім Ватикану, зрадливість християн-європейців підтверджує і міністерство внутрішніх справ Франції зазначаючи, що щорічно більше 40 тис. французів переходять в іслам. Особливо вражаючими темпами процес ісламізації відбувається у пенітенціарних закладах, виправних установах, де більшість затриманих становлять араби.

Нині ж, аби бути сучасним європейцем, варто сповідувати демоліберальні «цінності» зруйнованого храму під назвою Європа і коритись вимогам вибагливої більшості, яка все більше нагадує сіру бездумну масу толерастів-відступників. А якщо твоє бачення інше, твій світогляд подібний до ідей Отців Церкви чи традиційних національних героїв як Жанна Д'Арк, Джордано Бруно, Іван Богун - тоді тебе зневажатимуть і цькуватимуть, адже ти «фашист»! Таку особливість сучасності, дуже чітко змалював святий Антоній Великий: «Прийде колись час, і люди аж занедужають, побачивши невіддатливого загальної хвороби, повстануть проти нього кажучи – "Ти більше за всіх у недужі, бо не подібний до нас!"...».

Іслам багатьма європейцями не сприймається як загроза і саме це їхня головна помилка. Це спонукає мусульман активніше вимагати в першу чергу богословських поступок, надавати своїм єдиновірцям притулок та соціальну допомогу, загарбуючи Європу мирним шля-

Віктор Бабанський наш земляк – родом з села Бабайківка на Дніпропетровщині. Але фактично все життя мешкає у США. А ще український патріот зятятий рибалка. Ось як він описує приятелям свої трофеї, котрі йому вдалося виловити на берегах сонячної Флориди.

Snook.....game fish with very specific size and period of time when you are allowed to catch them. Characterized by a stripe down the length of its body. Excellent eating but HAS to be pan fried and not baked or broiled. Game fish not available in fish stores or restaurants, difficult to catch. There is a restaurant on Rt22 in Greenbrook called "Bonefish". They have snook pictures on the wall. One time I called the manager and bet him double or nothing for the price of our dinner if he knew the name of the fish in the picture on the wall. He would not take the bet.

Sheepshead...Good eating but has to be at least 12" in order to get some meat from the fish. The head is very large therefore the meaty part of the body is small. The mouth of the fish is nothing but bone and catching the fish you have to use a very small hook so that the fish swallows it.

Jack....Very oily and not good eating unless you like oily fish. Great to catch because they put up quite a fight. They are very fast swimmers and usually hunt for small bait fish in packs. Very noisy when they come upon a group of bait fish. When I hook one I always throw it back. One time hooked a big one, maybe 10-12 pounds. I was going to throw it back but a Latino workmen saw me catch it and wanted to take it. I gave it to him and he had a big smile on his face.

«Придбана Батьківщина або Чужина»

Кожен раз знайомлячись з життям українців в діаспорі я не перестаю дивуватися їх прагненню (Очевидно, що не всіх. Можливо навіть меншій частці) не втратити свою ідентичність, зберегти зв'язок з рідною землею, своїми традиціями, корінням. Особливо це вражає у так званій «старій еміграції» за яку нині вже можна вважати дітей тих, хто виїхав по Другій Світовій війні. Через природні причини, так званих, емігрантів першої генерації з повоєнної діаспори з кожним роком меншає. Хоч з радістю хотів би зазначити що більшість з моїх знайомих, котрі належать до «покоління батьків» живі та здорові. Звісна річ, зістарілися, дещо підупали, почали частіше хворувати. Однак, як і раніше здебільшого ці люди активні та я б сказав бойові. Очевидно і зрозуміло за довгі роки редагування «Бористену» я придбав серед «генерації батьків» більше приятелів і знайомих. Чому «зрозуміло» та «очевидно», бо так вже влаштована людина найбільше тягне до якогось берега, коли ти там народився.

Однак, і в тому прошарку нашої діаспори, представники якої роджені, як кажуть, «по дорозі» себто в Європі або вже в Південній чи Північній Америці у мене хоч і менше знайомих, однак, вони є. У цих нотатках хотів би розповісти про враження і зустрічі саме з такими. Тим більш, що знову ж таки з природних причин саме від них у великій мірі залежить майбуття нашого кореня в західній діаспорі. Бо, так звана «четверта хвиля», себто вже прибулі до Америки українці після 1991 року, хоч і стала явищем в житті заморської нашої громади та як не безпідставно вважається, на жаль, далеко не вирішальним.

Українці в США і Канаді часто називають країни свого поселення «придбаною Батьківщиною». А ті хто до останнього подиху так і не могли побороти сильну ностальгію висловлювалися більш пекуче Чужина. І, хоч по правді, для багатьох наших людей інша сторона виявлялася більш приязною, аніж ненька – Україна, життя і побут діаспори яскраво свідчить про те що не хлібом єдиним живе людина. А я б висловився навіть так: чим більш у людини задоволені матеріальні потреби, тим більш вона прагне до моральної реалізації, задоволення духовних потреб. В діаспорі це знаходить найвиразніший вияв у примноженні та збереженні етнічного життя і всього що з цим пов'язано. І на цей раз, шановний читачу, звертаючись до Вас я хочу найперше покластися не на перо, а на об'єктив фотоапарату. Можливо, він допоможе більше розкрити те, що я прагнув передати словами.

Це фото зроблено у церкві Пресвятої Богородиці УПЦ КП в штаті Нью-Джерсі. Настоятель храму отець Ярослав вітає молоду прихожанку Євгенію та американця Джозефа. Джозеф за походженням кореець, але був

Америці. Та поза тим лишається українкою.

Марку Бураковському 39 років. Народжений в США, вихований пластом і українською громадою. Коли гостювали в його ресторані "Meal" у штаті Нью-Джерсі та смакували чудові стейки я офіціанту жартома сказав:

- Please, speak ukrainian...

У відповідь він приводить Марка - власника ресторану. Отака велика приємність у цій чудовій країні! Потім я знову зустрівся з Марком і взяв у нього інтерв'ю. Було про що поговорити з цим молодим американцем українського походження...

Леся і Петро Палюх мешкають в затишному містечку Резерфорд, що у штаті Нью-Джерсі. Їм я найбільш вдячний за цьогорічну подорож до США. Милі, щирі, привітні люди,

адаптований кубинцем. Говорить окрім англійською ще й іспанською мовою. А відтепер буде говорити і українською. Це Америка!

Сільвію Білоброн знаю вже не один рік. Вона тепер голова парафії Пресвятої Богородиці УПЦ КП в штаті Нью-Джерсі. Родилася в Аргентині й там зростала. Як наслідок окрім рідної української знає чудово не лише англійську, але й іспанську. А ось кар'єру лікаря – стоматолога збудувала в

без будь-яких ознак пики і зверхності по родинному організували мій побут в їх гостинному домі. Пан Петро і пані Леся типові представники генерації «дітей» повоєнної еміграції, котрі не піддалися асфальтному катку асиміляції. Фото їх славного онучки Ярослав Федорко прикрашає це число «Бористену». Бо усіх своїх трьох донь Мотрю, Ульяну та Оксану подружжя Палюх найперше виховало українками. У їх домі у всі часи лунало тільки рідне слово. І хоч особливо підкреслити що така настанова аж ніяк не зробила цю родину жертвами, так би мовити, етнічного гетто. Їх родина ось вже не одне десятиріччя успішно провадить в Америці бізнес. Так що якість життя цієї сім'ї не гірша, а то й краща від корінних американців.

Це фото зроблено у Нью-Йорку побіля Українського Дому на Мангетені. Коментарі не потребується. Зазначу лише що свідомі українці США та Канади надзвичайно переймаються російською агресією на Донбасі та анексією Криму і в різний спосіб прагнуть допомогти.

Українські герої на лікуванні в госпіталі у Вашингтоні. Перебування в США під медичною опікою наших військовиків багато в чому стало можливо завдяки допомозі та підтримці української діаспори. Ось вже знайома читачам громада парафії Пресвятої Богородиці УПЦ КП з штату Нью-Джерсі неодноразово допомагала в різний спосіб захисникам України. А справжнім промотором цієї шляхетної справи стала член цього релігійного згромадження пані Валентина Кривоніс-Лазірко, котра невтомно приділяє власний час для збірки коштів на потреби наших воїнів. Зворушливо що допомагає їй так само жертвовно і віддано син Максим. Між іншим, голова парафії типова представниця «генерації дітей» повоєнної еміграції Сільвія Білоброн. На світлині бійці та волонтери, котрим опікується парафія Пресвятої Богородиці УПЦ КП.

А ці світлини можна було б назвати «Краса вірності». Два фото одного й того ж подружжя розділяють

шістдесят літ. 12 червня 1955 року в штаті Нью-Йорк отець Зіновій Ковальчук повінчав двох молодих українських емігрантів Марусю та Івана, які згодилися носити спільне прізвище чоловіка Гнип. З тих пір не мало зробили добра для людей і України пан Іван та пані Маруся Гнип. І чи не найкращий їх вчинок це багаторічна відданість і любов. Варто наслідувати всім і не лише в Україні сучасним...

Фідель Сухоніс

КОЗАЦЬКОМУ РОДУ НЕ МАЄ ПЕРЕВОДУ

Тетяна Ткач родом з чудового і мальовничого села Волоське, що примостилося на високих схилах Дніпра. Тут живуть працюючі, співучі, з любов'ю до рідної землі люди. Зберігають вони свій родовід від козацьких часів і будь-які наїзники не мають жодного шансу завадити волохам ростити хліб і дітей. Ось і у дипломованого аграрія, з великим досвідом роботи на землі Тетяни Ткач вісім місяців тому з'явилася перша онучка Мирослава. Усі знайомі та приятелі в один голос кажуть: вилита бабця. Та не лише це тішить пані Тетяну, а найперше те що тягнеться скрізь сторіччя в неосяжну далечинь невмирущий і героїчний український родовід.

Влас. Інформ.

1

Красиві УКРАЇНКИ

Наша нація багата на тих жінок,
які прекрасні душею і тілом.
У кожному номері «Бористену» -
нова історія Красивої Українки

АЛЬОНА УСТИМЕНКО:

«Важко описати ті емоції,
що охопили мене при створенні
першої ляльочки!»

Красива і молода панянка Альона Устименко – це приклад викладача в сучасній Україні. Креативний та талановитий вчитель історії, а поза школою ще і майстриня – в її руках народжуються прекрасні ляльочки-мотанки. І, як фахівець в історії та культури України, пані Альона створює дійсно сакральну, історичну ляльку.

Пані Альоно, а чому Вас зацікавило виготовлення ляльок – мотанок? Що стало натхненням?

З лялькою – мотанкою мене познайомила моя колега, викладач української мови та літератури Оксана Сухоніс, саме за її порадою я придбала у майстрині першу ляльку на подарунок. Лялька мене настільки вразила своєю незвичністю, чарівністю. Перші враження і стали поштовхом для вже власних мотаночок. Важко описати ті емоції, що охопили при створенні першої ляльочки. Пам'ятаю, мені дуже кортіло побачити, яка вона буде. Відтоді не можу зупинитися, закінчую одну мотаночку і одразу в уяві вимальовую нові образи. І результат завжди вражає.

Ви притримуєтесь усіх традицій при виготовленні ляльочок? Адже завжди для українців мотанка була оберегом.

Звісно, у процесі створення ляльки я притримуюсь основних незмінних принципів, адже ця лялька має символічне значення. Для мотання ляльки я обираю день, коли можу присвятити свій час улюбленій справі, окрім свят та неділі. Хоч середа і п'ятниця вважаються днями гріховними для заняття рукоділлям, але, чесно кажучи, інколи я порушую це правило, бажання бере верх.

В залежності від призначення ляльочки використовую різні природні матеріали (гілочки дерев, кукурудзу, крупу, лікарські трави, соломку, засушені квітки). Аксесуари для мотаночки підбираю ретельно, деякі деталі виготовляю по

4

3

техніці «мюка - солька». Тканини використовую натуральні, якщо шматочки від одягу, рушничків, обов'язково чисті і випрасувані. В основі багатьох ляльок – кукурудзяний качан. Оскільки ляльочки мотануться, то для кріплення більш складних деталей я використовую свою технологію, не порушуючи традицій.

Яка с ваших мотанок найулюбленіша?

Важко визначити найулюбленішу мотаночку. Для мене вони, як діточки, кожна із них індивідуальна, неповторна, зі своїм «характером».

Що б ви порадили майстриням, які тільки починають працювати над цим сакральним, але дуже модним нині різновидом рукоділля?

Всім майстриням, які тільки починають працювати над мотанками бажаю працювати натхненно, творити щирі серця, з любов'ю і з усім своїм теплом, насолоджуючись процесом народження ляльочки. Адже кінцевий результат цього вартий. Людина, яка отримує цю мотаночку, або бере до рук, або навіть дивиться на неї стає трошки щасливішою!

Підготувала Мирослава Борхес

Фото с особистого архіву майстрині

ПІДПИСИ ДО ФОТО

Фото 1 Альона Устименко

Фото 2 Безліч унікальних мотанок вже знайшли своїх власників, а деякі ще чекають...

Фото 3 «Для мене вони, як діточки, кожна із них індивідуальна, неповторна» - говорить майстриня Альона Устименко

Фото 4 Кожна лялька поєднує давні традиції і сучасні елементи – кольори, візерунки, матеріали. Є серед них і мотанки-хлопці.

хом. У той же час окремі ісламські радикали, бачачи страх європейців, вже зараз заявляють, що Європа впаде! І нещодавні терористичні акти в Парижі цьому доказ... Наразі спостерігається така картина, Західна Європа стає постхристиянською цивілізацією, звільняє таким чином плацдарм для фундаментального ісламу. А от у Східній Європі християн стає все більше. У тому числі – за рахунок мусульман, які прийняли християнство.

Головною проблемою християнсько-ісламського діалогу в Європі є відсутність у європейських мусульман єдиного духовного лідера (всєєвропейського імама). Відповідно, і переговори вести немає з ким. А коли діалог ведеться, то він приймає виключно богословські форми та мирну дискусію. Окремі мусульманські лідери вимагають визнання християнами Корану священним писанням, а Мухаммеда – пророком в християнському розумінні на рівні з Мойсеєм чи Ісусом. Але піти на це християнські церкви Європи просто не можуть. Адже це означитиме фактичне прийняття ісламу і призведе до висунення мусульманами нових, ще більш радикальних вимог. Отже наразі залишається чекати, коли Європа прокинеться і почне діяти на користь встановлення християнської справедливості, не тільки у себе в хаті, але й поза її межами!

Європа – наш дім! Це наше минуле, теперішнє і майбутнє, яке ми з вами дозволяємо нищити бюрократичній та корумпованій владі руками варварів мусульман. Європейці ж страждають на гедонізм і соціальний егоїзм і ці страждання для них стають все більш нестерпними, але вони не можуть відмовити собі у своїй хворобі. Сучасне європейське суспільство захоплене силами Танатоса, саме це вабить мільйони людей від Порту та Кор-

«ПОЕТИЧНА ВІТАЛЬНЯ»

Начинаний Віктор Митрофанович народився 23 лютого 1935 року в с. Сухачівці (тепер передмістя Дніпропетровська). Рано померла мати. 1942 року пішов до школи. З 1947 по 1954 роки виховувався в дитячому будинку м. Косіва Івано-Франківської області, де закінчив середню школу.

Військову службу проходив у Москві на урядовому аеродромі (ЦКА ім. Фрунзе) як авіаційний моторист. Майже 10 років працював токарем на Агрегатному заводі у Дніпропетровську.

Перші вірші написані ще в школі. після служби в армії стає активним учасником літгрупи «Плавка» та обласного літоб'єднання. Тож не випадково 1963 року в Одесі він, разом з Олександром Зайвим, представляв Січеславщину на Республіканському семінарі молодих авторів.

1966 року заочно закінчив Дніпропетровський університет (відділення української мови та літератури).

Був літредактором Рекламного комбінату, редактором студії телебачення, бібліотекарем, вчителем, спочатку в середньому техучилищі № 15, а пізніше – в СШ № 82. Поезії друкувались у газетах і журналах та колективних

ка до Кіопію і Салонік до смерті. У цій ситуації постає шанс для української нації: ми маємо виховати нове покоління українців, яке наново колонізує Європу, використовуючи приклад мусульманських громад, а саме – відмовляючись інтегруватися повністю до суспільства, в якому живуть, асимілюватися, консервативно сповідуючи українські цінності, культуру, ідентичність. Ось тільки так і тільки тоді, храм під назвою Європа повернеться у свій первозданий вигляд!

Денис і Павло КОВАЛЬОВИ

збірках («Союз поезії і сталі», «16 мелодій», «Мить благородного вогню»). Перша збірка «Вікна відчинені» вийшла 2007 року у видавництві «Січ». Друга збірка «Дніпровські пороги і гуки Гуцульщини» – 2011 року (Видавнича фірма Прут Принт, м. Снятин Івано-Франківської області). «В підкові голубій Дніпра» – третя збірка автора.

До 100-річчя народження Григорію Омельченку, лоцманові дніпровських порогів, в'язню сталінських таборів, авторів книги «Дніпровські лицарі»

ЛОЦ-КАМ'ЯНЕЦЬКИЙ ЛЕЛЕКА /ПОЕМА/

Дорога нас в Лоц-Кам'янку веде, –
Біля Дніпра це лоцманська столиця, –
І тільки тут відчуєш, як ніде,
В глибинах б'ється серце Ненаситця.

А як ще разом вдарять дружно в дзвін
Поріг Дзвонецький і поріг Кодацький, –
То на плоту живим устане він –
Незгорблений і гордий син козацький.

Питаєте: приїхали чого,
У гості, а чи так, земляк далекий?..
А прізвище – Омельченко його,
Ім'я – Григорій,
лоцманський лелека.

Чому лелека?
Рано навесні
Він приліта й на хаті в'є кубельце.
Ви кажете: таке буває в сні,
А я скажу вам:
правда все це.

Ревіли, стогнали дніпровські пороги,
У вихорах піни – стрімка течія...
Підвівся на скелі на рівні ноги –
– Так хто є сильніший
чи ти, а чи я?

Отут народився, де сиві могили,
На березі річки й високих трав –
Шубовснув із висі, мов чайка, у хвилі,
Руками, як веслами, запрацював...

– Гей синку! – Із берега батько гукає, –
Скупався – й додому, ніде не блуди,
Вже сонечко, бач, захавалося в гаї,
І час нам, – ти чуєш? – іти на плоти...

Вдягнули, як завжди, чисту білизну,
На лаву присіли: – Дорого, щастя.
А дід нас водою свяченою збризнув,
Щоб відьми боялись й дніпровські чорти.

Вклонилися хаті і церкві козачій,
Лоби охрестили, – іти вже пора, –
Старий щиросердно бажає удачі:
– Ні пуху вам, діти, а ні пера!

Як треті півні проспівали над краєм
І кинуло сонце пучок теплоти:
– Піднять якорі! – команда лунає, –
І рушили в путь невідому плоти.

Наш пліт – велетенська змія анаконда,
Товста і широка, і довша версти,
Ув'язана, скріплена кожна колода
І їх між порогами слід провести.

Кодацький, Дзвонецький лишилися позаду
І ось – Ненаситець, – найбільший поріг...
І треба вам, братці, правду сказати,
Що це – найгрізніший поріг,
як на гріх.

Його ще здалеку добре чути,
Чим ближче, то дужчає грізний шум
І він переповнює серце і груди,
Химерні страхіття навіюють тлум.

Наш пліт щохвилини все швидше плине,
Не слухає рук стернове весло:
– Тримай що є сили бабайку!, сину,
Щоб нас на каміння не занесло!

Об скелю ударила крайня колода –
Стоять плотарі всі на повен зріст...
Ось пліт головою пірнає під воду,
А зверху метляється тільки хвіст.

На березі люди моляться:
– Боже,
По пояс уже у воді плотарі:
– Та ж тонуць! Рятуйте, хто тільки може!
Хтось крикнув з рідні на високій горі.

Минає лиш мить –
пліт з води виринає
І стрімко заходить в широкий прохід,
Та нижче...
Пекло їх зустрічає
І пліт розганяє, немовби болід.

Справжнісіньке пекло!
Вода стріляла
І регіт,
І скрегіт,
Ридання і сміх,
А рядом...
Баба Сцикуха² стогнала
І обсикала безсоромно всіх.

Камінна гора, а в ній – Чорна Печера
Роззявлена хижо,

А хвіст, як в кита, –
Там змії велетенський живе ненажера:
Обкрутить,
Задушить
І в пашу вкида.

Такий Ненаситець!
Все жерби і жерби,
Усе перемелить, ну щоб не дали...
Немарно на березі плачуть верби,
А в небі чатують на здобич орли.

Дванадцять аж лав!
Водоспадів дванадцять!
І в кожного – жорна, голодні роти...
Кого і чого на цім світі бояться,
Як Змія і Пекло зумів ти пройти!?

1Бабайка – на плоті стернове весло
2Сцикуха – таку назву дали плотарі кремезній кам'яній
брилі, з якої постійно бризкала вода

На пліт головний позбиралися лоцмани:
І старші й молодші з усіх плотів, –
Раділи, як діти, сміялися: ось вони,
Яких Яворницький побачить хотів.

Плечисті, кремезні, високі й вусаті,
А він поміж них, як опеньок якийсь,
Та тільки іскрився цей дід завзятий,
Як батько на хлопців своїх він дививсь.

Зварили розсипчасту лоцманську кашу
І юшку зварили, – марена, судак...
Любив Яворницький компанію нашу:
Записував щось літописець-козак.

Великі скарби під порогом у Діда:
І золото й срібло.
Мечі і щити.
Туристи сюди прибувають щоліта,
Аби ті багаті дари віднайти.

Та тільки поріг, скнара Дід-Ненаситець,
Надійно в каміннях скарби береже.
І нам те багатство лиш може присниться,
Ніхто так й не знайде його...
Та невже?..

Казав: надивляйтесь –
Не вічні пороги
Вже скоро вода забере їх на дно.
Але цю красу не згубить анітрохи:
Вона у житті, як бабайка-стерно.

Столи приготовлені. Очі іскряться,
У кухлі горілки налито ущертъ:
– І перший наш тост –
За історію, братці,
За славу й трагічну її круговерть...

А другий – за вас, мої любенькі діти,
За щастя й здоров'я у кожній сім'ї,
Плоти – каравели уміло водіте, –
Такі побажання вам будуть мої.

А третій ми вип'ємо за Україну
Із древньої пляшки – це чари ясні:
За долю її
Споконвіку чаїну,
За волю її
І безсмертні пісні.

Яких лиш пісень ми тоді не співали!
Здебільше сумних про вдову, сироту:
– І горе, і смуток – то наші скрижалі,
Таке вже судилося нам на роду.

Та й справді:
Небачений голод в тридцятих,
Синів України страшний геноцид.
Затиснуто все у кремлівські лещата,
Про волю – ні слова:
Цить...Цить... Цить...

А згодом війна гартувала і холод.
Дніпро червонів і горіла земля...
Коли ж в сорок сьомім постукався голод, –
Листа написав у Москву, до Кремля.
Та ж діти вже пухнуть, вмирають у школі,
Та, мабуть, не знають про це у ЦеКа?...
І відповідь швидко прийшла як ніколи:
Діждався у двері гучного дзвінка.

– Збирайся і мигцем!
– Прийшла допомога?
Від Сталіна-батька, що рідним нам став?...
Та потім, як грім, прогрімів із порога:
– Яке ти мав право писати листа?..

Судили за «злочин» таємно, закрито, –
Такий хитро-мудрий партійний статут.
«Десятку» вліпили – стандартне мито
І – в табір, у сталінський «інститут».

Коли вже сім років у зонах відбухав,
Запахло домівною рідно йому.
Та раптом, як постріл гримнув над вухом:
– На вихід!
Експурсія на Колиму!

Це опер зловісно йому так віддячив
За ягоди в табір, які він приніс:
– Які ж бо великі!
Таких ще не бачили,
Хоч добре знайомий навколишній ліс...

Десятками тисяч в'язні зникали,
Безслідно зникали...
А де і коли
Ген там, у проваллях, гумусом стали,
Для всього живого себе віддали?

Червона малина у кухлях зоріла, –
Ніщо не зникає безслідно ніде:
– Тут кров наших друзів, –
промовив сміло, –
Тепер вона в наших серцях загуде!..
Начальник наказує стати в колону,
А він упирається...
– Станеш чи ні?
Гіпнозом заціпило всю охорону,
Коли пролунало рішуче:
– Ні!!!

Погрози, прокльони, російська лайка,
Вівчарку спустили, на нього цькують.
Розірвана в клоччя чорна куфайка –
Зубами скрегоче, пиняться лють.

Як зуби вівчарки вп'ялися у тіло,
І струмом ударила кров із плеча –
Три жінки за дротом миттю зомліли,
А табір увесь, наче звір, закричав.
Руками вхопився за корінь смереки,
Залізно вчепився, як лоцман в стерно...
– Собак заберіть! – Заволали зеки, –
Свого «романіста» ми вам не здамо!

Стіною живою згуртовані груди –
Споріднених душ найміцніший сплав...
Його так у зоні називали люди,
Бо він їм романи розповідав.

Про Гоголя «Бульбу» й Шевченка Оксану
Читав, як молитву, на сон сторінок –
І бачили в'язні Сірка і Богдана –
Мав пам'ять чудову і голос дзвінкий.

Кричав, заїкався начальник табору:
– На руки беріть і на баржу несіть!
Такого тайга ще не чула гамору
За тисячу років, за сотні століть.

І треба ж... Як в мареві, роки дитячі
Йому пригадалися... Чому ж бо оце?...
Стоїть без штанців, а пасок гарячий
По дупці гуляє, вогнем пече.

Без дозволу човен зіпхнув ще й брата,
Маленького брата з собою узяв:
– Та вас же хвиля могла забрати! –
І батько ляв і люто кляв.

Подався на острів, хотів накопати
Малих деревцят й привезти у село,
Щоб верби шуміли навколо хати,
А їхне подвір'я найкращим було...

...Висока черешня, черешні спілі,
Він злізти не може. Гудуть джмелі...
І раптом до нього лебеді сіли,
І він, як Івасик, летить на крилі...

Лунає команда: – Якір підняти!
А якір застряв: ні сюди, ні туди.
І треба йому в глибину ту пірнати –
Лиш він не боїться такої води.

Яка глибочінь! Майже двадцять метрів, –
О Дніпре, сміливця-нирця не змори...
Він якір звільняє, а сам, як мертвий,
Як риба прибіта, ледь сплив догори...

А ось у колгоспі на молотарці,
У чуба сховавши обличчя своє,
Грудастий і гарний Наталці-полтавці
На вилах снопи подає й подає...

Війна... Командир батареї... Зранку
Фашистські «Пантери», як гаддя, повзуть:
– Прямою наводкою бийте по танках!..
І дзвони – у вухах, в очах – каламуть...

У розвідку йде...Через міст перебрався,
Назад повертатись, – фашисти: – Ком! Ком!
А він в шелюгах прибережних сховався,
І, як той кулик, через річку – нирком...

Добравсь до землянки – мокрий, голодний
Три ночі не спав, захропіти б, а тут:
Приказ вирушати приносить взводний,
І треба виконувать строгий статут.

На марші на тілі так й висохла форма,
І навіть ні разу й не чмихнув усмак...
А в таборі тут він потрапив у жорна,
Як риба у вершу чи в сіті рак...

– Чому так не хочеш колимського раю?
Схилився вербувальник, – скажи, в чому суть?
– Я вчитель-географ і добре знаю,
Куди оті баржі тепер запливуть.

Скажу вам, не криючись, в очі відверто:
Не хочу віддатися хвилям на гру,
Як хочете вперто моєї смерті,
То краще я тут, на землі цій помру.

І раптом лунає постріл гостя, –
Той постріл сприйняв, як чарівну сурму, –
– Несіть, куди хочете:
в табір, на острів –
Та тільки з собою його...
не візьму!

Невже щось проснулося в ньому одвічне
І він до кінця озвіріти не встиг?...
– Спасибі, спасибі тобі, чоловіче...
Так ангел-хранитель його захистив.

Дім, де розбивалися серця

Мабуть, немає другого музею у світі, щоб з такою докладністю зобразив насильства людини над невинною людиною, як це було щоденною практикою московських садистів у концтаборах ГУЛАГу. Цей музей іще й тим цікавий, що він розміщується в будинку колишньої головної квартири садистів усіх невідомих таборів Казахстану, які утішались всіма правами над життям і смертю невідомиків і були підзвітні тільки головному квартирі Політбюро.

Будинок перед відновленням

Після амністії в 1956 році уряд наказав знести всі будівлі таборів та зарівняти всі цвинтарі, щоб не залишилося жодного сліду по існуванню ГУЛАГів.

Цікава історія, як вдалося зберегти будівлю головної квартири. Коли я приїхав у 1997 році на зустріч з українською громадою до села Долинка, по дорозі запитав жінку, де той будинок, в якому повинна відбутися зустріч. «Недалеко, — каже, — я проведу». Ідучи в авті, каже: «Боже, яке щастя, перший раз їду в машині». Заїхали під порожній, зарослий хащами будинок, і вона каже: «Оце будівля головної квартири». Я зрозумів, що ми говорили про інший будинок, але вирішив оглянути.

До авта підбіг маленький хлопчик і питає: «Ви, напевно, хочете бачити діда? Почекайте, зараз приведу». За пару хвилин з'явився старенький пан з паличкою і представився професором Жембаковим. «Ви, напевно, хочете бачити, як виглядає всередині?» — «Так, — кажу, — заїдемо». Величезний двоповерховий дім у жалюгідному стані, навіть долівки зірвані в багатьох кімнатах. По дорозі, коли я сказав, що я з Америки, старий аж скрикнув від радості: «То Вас Бог привів до нас, я так довго чекав на когось із-за кордону!» Розказав, що дім вже опущений більше шість декад і є на продаж на злом, але немає купців, бо нічого не залишилося вартісного. Просить мене допомогти зберегти дім від зламу, щоб створити тут інтернаціональний музей. Треба написати прохання до президента Назарбаєва, аби поміг. Щоб заспокоїти старого, кажу: «Добре, напишу». Взяв його адресу, й тепло попрощались.

У поворотній дорозі той дім зі стариком не давав мені спокою, думки вихором переганялись у голові, бо в такому музеї була б добра нагода розказати світові про страшну трагедію українських страдників ГУЛАГу. Чому б не поспробувати? Написав прохання від РОДУ-УККА до президента Назарбаєва і вислав до Жембакова, а він переслав зі своїм листом до Назарбаєва. Правду кажучи, я

ніколи не сподівався відповіді, але після п'ятих тижнів одержав відповідь, що продаж здержана, можна шукати спонсорів для побудови музею.

Відновлений Музей пам'яті жертв політичних репресій

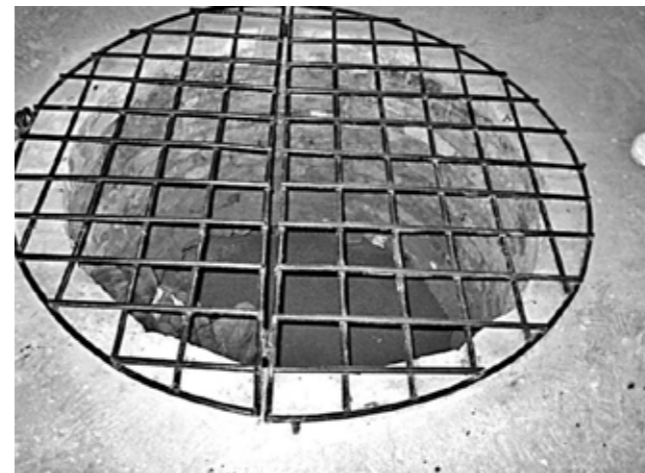
То був початок довгого 10-річного шукання надійного спонсора. Почавши від українського посольства, представників в Об'єднаних Націях, народи яких були в'язнями концтаборів, усі одобрявали ідею, але ніхто не хотів взятись за справу, яка мала коштувати близько 6-7 мільйонів доларів. Мій ентузіазм завмирав, надії слабали, але, як каже народна мудрість, «коли всі двері закриті, то Господь залишив одне вікно відкрите». В часі поїздки до Казахстану у 2007 році голова Асоціації «Українці Казахстану» адвокат Михайло Парипса замовив для мене зустріч у гвернера Карагандійської області, яка мала тривати пів-години, а тривала півтори. Зі мною були заступник Петро Палюх та американський журналіст Брайн Сладора. Після довгої розмови та переконань потреби такого музею гвернер обіцяв, що після нарад з управою області повідомить мене до місяця часу про рішення, чи уряд погодиться відбудувати музей. Хоч місяць видовжувався, але щасливо, бо прийшло повідомлення, що уряд погодився почати відбудову.

Спальня в бараку ГУЛАГу

Той день для мене не був менш радісний, як день закінчення війни. Слідуюче повідомлення одержав у

грудні 2009 року, що музей буде відкритий 1 січня 2010 року, готуйте, мовляв, експонати, бо ми знаємо, що українців було повсякчас найбільше у таборах ГУЛАГу. Робота закипіла, я приготував комунікат до всієї преси й Інтернету в Україні, Європі та Америці, що «Музей пам'яті жертв політичних репресій» у селі Долинка вже відкритий. Управа РОДУ-УККА звертається до світового українства, щоб особи або їхні родини, які були суджені, або особи, які були насильно виселені на примусові праці чи карались у в'язницях, повинні висилати інформацію про тих осіб. Потрібно: фотознімку даної особи чи осіб, дату народження, місцевість, де був суджений, на скільки літ, де відбував свій вирок та чи ще живе. Як хтось має інші «сувеніри» з того часу, як числа в'язня та одяг чи інші речі, листи, є дуже побажаним. «Ми сердечно просимо всі українські інформаційні засоби в світі поміщувати і поширювати це оголошення, щоб не залишилось ні одної особи, яка б не могла використати цієї унікальної нагоди».

Карцер з водою для покарань каторжників

Вказали поштову адресу Музею: «Республіка Казахстан, Карагандинська обл., п. Долинка 101 604, вул. Шкільна, 39, Музей пам'яті жертв політичних репресій. Директору Музею».

Минуло 5 років, як Музей відкрито, багато є тут цікавих речей, але українських як не було багато, так і немає. На-

жаль, навіть місцеві жителі не зробили великого внеску, а їх є ще більше півмільйона зареєстрованих українцями, а мабуть, ще більше є незареєстрованих. Не знаю, як і чим можна зрушити людську байдужість! Щоб засвідчити фактами московські злочини, що є один із засобів безкровної боротьби з Москвою, яка зараз перемагає нас на всіх фронтах.

На знімках побачите, що казахи не побоялися показати голу правду злочинів, навіть є закривавлена кімната розстрілів невинних.

Глуха кімната для розстрілів в'язнів

Висока голодова смертність у концтаборах не була з браку харчів у Росії, то було продовження одного із засобів геноциду нашого народу, який започатковано сотні років тому і який продовжується до сьогодні на Донбасі. В цій жахливій затяжній боротьбі за існування нашого народу не буде так довго тотальної перемоги з Москвою, поки

Іван БУРТИК, США

український уряд жорстко не покарає новим Конституційним законом усіх: продажних державних зрадників, корупціонерів та хабарників. Поки кожний живучий українець у світі не буде готовий, в силі своїх спроможностей, зробити вагомий внесок у цій боротьбі за збереження волі й незалежності нашої нації.

НАРОДНИЙ КАЛЕНДАР ТА ПРИКМЕТИ ПРО ПОГОДУ У ЖОВТНІ

ТО ПЛАЧЕ, ТО СМІЄТЬСЯ

У цьому місяці жовтіє і опадає листя. Це й дало привід назвати місяць жовтнем, а ще його називали грязень, весільник, хмурень, зазимник.

Жовтень — пора холодних дощів, скорочення довготи дня, осіннього бездоріжжя. Місяць-листобий.

Перед початком зими осінь не жалкує фарби. Вітер-листобий зриває листя з дерев і воно шелестить під ногами.

Жовтень — місяць збору плодів. З північних районів прибувають чечітки, згодом — снігурі, які віщують снігопади. Линяють пушні звірі. М'які перини з листя готують собі ведмеді, борсуки, їжаки. Гасають у дубових лісах дикі свині. Спішають нагуляти до зими якомога більше жиру. Залягають в ямах старі соми, окуні, лящі, піскарі та короли.

Іноді занадяться дрібні, мрячні дощі.

Осінь справляє своє новосілля. Вона несе нам душевний спокій, світлі мрії.

Про жовтень складені численні народні прислів'я, приповідки, прикмети.

В жовтні вигореш мілко, весною посієш рідко, то й уродиться дідько.

В жовтні гріє молотіння хліба, а не піч.

Вересень пахне яблуками, а жовтень — капустою.

Вітер в жовтні із сходу — холодна зима.

Вітер в жовтні із заходу — заноситься на довгу зиму.

Грім жовтневий — зима білосніжна.

Грім жовтневий — недостатки і голод зимовий.

Дерева в жовтні в листі — буде пізня зима.

Жовтень плаче холодними сльозами.

Жовтень-болотник: ні колеса, ні полоза не любить.

Жовтень зі цвяхом, грудень з мостом.

Жовтень налагодиться м'яким і дощовим — січень з лютим дадуть відповідь стужою.

Жовтень студений — зима нетепла.

Жовтень то плаче, то сміється.

Жовтень ходить по краю та й гонить птиці з гаю.

Жовтень холодний — очікуй такої ж зими.

Жовтень як не з дощем, то зі снігом.

Лист жовтень красить.

Листя з беріз до середини жовтня не осипалося — сніг ляже пізно.

Листя з берези і дуба в жовтні геть не опадає — чекай сурої зими.

Місяць у жовтні оточений колом — літо буде сухе.

Осінь знають в жовтні по болоту.

Хата в жовтні з дровами і мужик в личаках, а поспіху в роботі немає.

Який жовтень, такий і березень.

Одного дня народ усе це позолотить...

Ось уже понад 20 років восени у місті Копривниця, поблизу Загреба, відбувається міжнародне літературне свято на честь класика хорватської літератури Франа Галовича (1887-1914). Цьогоріч серед почесних гостей фестивалю була й поетеса, перекладач, літературознавець з України Тетяна Дзюба.

За коротке життя різнобічно обдарованого митця, який загинув 27-літнім під час військових дій у Сербії, вийшли друком чотири книги: драма «Тамара» (1907), збірка поезій «Чотири міста» (1913), прозові твори – «Зачароване дзеркало» (1913) та «Сповідь» (1914). Уже по смерті Франа Галовича, у 1925 році, з'явилася поетична збірка «З моїх берегів», у якій чимало найяскравіше виявився унікальний хист лірика. Український читач знає письменника передусім за його фантастичним оповіданням «Зачароване дзеркало», написаним у манері модернізму. Незначна кількість перекладів Франа Галовича українською почасти пояснюється наявністю у його творах великого пласту діалектної лексики, що завжди утруднює переклад. Хоча... у когорті українських класиків (а це – Тарас Шевченко, Марко Вовчок, Осип Федькович, Улас Самчук та ін.), котрих перекладено хорватською, є й ім'я Василя Стефаника, тексти якого перетлумачувати чужою мовою надзвичайно складно.

Майже тиждень на різноманітних мистецьких майданках, в освітньо-культурних закладах Копривниці та ближніх населених пунктів відбувалися різноманітні заходи до дня народження Франа Галовича. Його іменем на малій батьківщині названа гімназія, бібліотека та інші установи.

На літературний форум до Копривниці були запрошені: поетеса Елка Няголова, президент «Слов'янської літературно-мистецької Академії» (Болгарія), письменниця, професор університету в Індіані, чешка з походження, Броніслава Волкова, її поезія публікувалася в Україні; поетеса, очільник Міжнародної асоціації письменників у Латвії Тетяна Житкова, актриса та літераторка Наталія Воробйова-Хржич, котра представляла одночасно Росію та Хорватію. Про приїзд кінозірки на фестиваль усі знали заздалегідь, а впізнати її було неважко за характерною манерою спілкування, яка притаманна артистам, – коли міміка, жести настільки виразні, що слова здаються зайвими. Фільмографія актриси складається з близько двох десятків фільмів, але яких! Чого вартий лише фільм «12 стільців» (1971) – режисера Леоніда Гайдая, де образ Остапа Бендера втілює на екрані Арчіл Гоміашвілі, а молода тоді кіноактриса зіграла роль Елочки Шукіної – Елочки-людоділки, що принесла їй заслужену популярність. А ще фільм подарував знайомство з найкращими кіномайстрами епохи, адже у ньому виконували ролі: Сергій Філіпов, Михайло Пуговкін, Савелій Крамаров, Юрій Нікулін, Георгій Віцин, Ріна Зелена, Наталія Варлей, Наталія Крачковська, Володимир Етуш та ін.

Наталія Воробйова розповіла про свій шлях до слави. Коли вона навчалася на третьому курсі ГІТІСу імені Луначарського, до деканату прийшла асистентка з «Мосфільму» і попросила порекомендувати на роль Елочки-людоділки актрису – маленьку, гарненьку, любительку наряджатися і надзвичайно злу. Хоча остання характеристика не мала жодного стосунку до Наталії, порадили взяти на проби саме її.

Того ж 1971-го з'явилася і картина «Джентльмени удачі», де Воробйова у невеликій ролі другого плану. А децю раніше – 1970 року глядач побачив «Карусель» за оповіданнями та записниками А. П. Чехова. Тут Наталія головна героїня у новелі «Роман з контрабасом»; її партнером по фільму став чудовий актор Володимир Басов. Одне слово, роман з контрабасом.

Однак кінокар'єра Воробйової, як розпочалася, так і обірвалася стрімко. Одружившись з іноземцем, вона залишила СРСР. З 1974 року мешкає в Загребі. На чужині творча натура колишньої актриси потребувала бодай якогось вияву. Так розпочалася інша мистецька біографія: Наталія Воробйової югославської, хорватської, російської

письменниці. (Хоча, взагалі-то, вона родом з України, народилася у Дніпродзержинську). Також у власному будинку в Загребі пані Наталія відродила традицію літературно-художніх салонів, у гостях у неї побувало чимало відомих осіб. Цьому сприяє і характер господині дому, відкритий, дружелюбний. Наталія з тих людей, з котрими, здається, був знайомий завжди і стосунки з якими ніколи не переривалися, – коли не обов'язково вітатися і прощатися, бо вони, нехай подумки, повсякчас поряд...

Зрозуміло, найчисельнішою на мистецькому святі була хорватська літературна громада, представлена у тому числі іменами Енеріки Біяч (голова Подравсько-Пригорської філії Спілки хорватських письменників), Джуро Відмаровича (колишній Надзвичайний та Повноважний Посол Республіки Хорватія в Україні, поет, перекладач, популяризатор української культури на своїй Батьківщині), поетки Ружиці Циндори. Усі вони лауреати премії Франа Галовича минулих років, ця висока відзнака присуджується хорватським майстрам слова.

Фестиваль «Осінь Галовича» давно переріс межі Копривницько-Крижевецької жупанії, став своєрідним літературним та культурним брендом усієї країни. А, отже, його проведення підтримується на офіційному рівні. Зарубіжні письменники мали зустріч з префектом округу Копривниця Дарко Кореном, мерами міст Копривниця та Лудбрег. Градоначальник міста Копривниця Весна Железняк, зокрема, наголосила: «Місто без культури, літератури не має майбутнього». А у церемонії закриття свята, нагородження лауреатів узяв участь спікер парламенту Хорватії Йосип Лєко. Безперечно, проведення літературного дійства у Копривниці підтримують і меценати. Окремо хотілося б згадати місцеве харчове підприємство «Подравка», одне з найпотужніших у своїй галузі в країні. Компанія експортує продукцію у понад 40 держав, у тому числі в Україну. З широкого асортименту, який виробляється тут, найпопулярнішими є приправа «Вегета», курячі супи швидкого приготування, бульйони, концентрати «Подравка». Тому на сувенірах, пакетах, розмаїтій атрибутиці, що стосується Копривниці, неодмінно можна знайти силует півника.

Щільна програма літературного торжества вмістила круглі столи, присвячені творчості видатного хорватського майстра слова, двомовні читання поезій (рідною та хорватською) зарубіжних гостей, виступи господарів, покладання вінка до пам'ятника Франу Галовичу, інтерв'ю з фіналістами фестивалю. Досить широко на мистецькому форумі була представлена молода хорватська література. Кожна подія фестивалю мала цікаву музичну оздобу. Приміром, під час читань у бібліотеці Копривниці присутні почули віртуозне виконання композицій на цимбалах, про таке кажуть: «Не грають цимбали, – говорять». Головну премію цього року присуджено за документальне дослідження «Ф. Галович: останні твори» письменниці та літературознавці, професору Здравко Селешу. А дві нагороди для початкуючих літераторів, так звані «малі Галовичі», отримали студент 2-го курсу Крижевецької Вищої школи економіки Нікіта Міліч та учениця 7 класу основної школи Мартіна Берта, котра свій дебютний твір назвала «Історія однієї шпаргалки».

... На початку своєї розповіді я вже згадала оповідання Франа Галовича «Зачароване дзеркало», яке містить фантастичний компонент. В Україні свого часу була навіть видана «Антологія хорватського фантастичного оповідання і малярства» (1976, упорядники Б. Донат, І. Зидич). Копривниця – місце, де тісно переплелися два означені артистичні первні. То ж опинившись тут, ми не могли не відвідати музею наївного мистецтва – Хлебінську галерею, де експонуються, зокрема, і картини знаменитого хорватського художника-самоука Івана Генераліча. Його ім'я давно вже стоїть поряд з іменами французького художника-примітивіста Анрі Руссо, грузинського Ніко Піросмани, українок Марії Примаченко та Катерини Білокур, американки Бабусі Мозес. Але, попри спільну приналежність до геніїв «наїву», до народної течії в образотворчому мистецтві, усі перелічені майстри надзвичайно несхожі. Хлебінська школа (її назва походить від найменування селища, у якому народився І. Генераліч, помер великий аматор у Копривниці), виплекала чотири генерації малярів і має свою яскраву самобутню специфіку, особливу художню стилістику. Трансформуючи буденність у мистецький феномен, її автори ближче до творення казки, аніж міфу. (Міф, якщо й наявний тут, то виключно, як форма думки). Їх уявлення про світ передаються на побутовому рівні і максимально наближені до звичайного життя. Полотна живописців переважно сільської тематики. На них відсутня межа між двома світами: потойбічним

та реальним, тому казкове тридев'яте царство цілком може стати місцем прописки. У межах своєї манери художники досягли високого професіоналізму. Їх картини відрізняються фольклорною барвистістю; містять народну мудрість та іронію, нерідко глибокий філософський підтекст, іноді – соціальну критику. Вищезазначеному цілком відповідають наявні в експозиції музею полотна І. Генераліча «Корови під Ейфелевою вежею» (1972) та «Корови взимку» (1973), на яких дерева з характерними, впізнаваними кораловими гілками та різнокольорові тварини в нетутешньому освітленні. На першій картині переосмислюються стереотипи і цінності. Композиційно вона нагадує український вертеп-шопку, на кожному рівні Ейфелевої вежі відбувається певне дійство. Унизу його виконують люди, між землею і небом розпаношений, горластий півень, а вище – хмари і птахи.

У галереї Хлебінє представлені й картини: Мірко Віріуса «Прохання» (1937), Франьо Мрача «Село Леваче» (1934), Йосифа Генераліча «Нерон і Хлебінє» (1975), Мійо Ковачича «Старий дуб» (2010) та багато інших.

Хорвати пишуться своїми славетними земляками. У рідний край Франа Галовича та творців Хлебінської школи наївного малярства я почула вліслів, в якому містко викладена проблема визнання автора: «Одного дня народ усе це позолотить або розіб'є». Ось тільки чи народ...

**Тетяна Дзюба,
м. Копривниця, Хорватія**

«На конкурс Івана та Марусі Гнип»

Приречені на перемогу

Переглядаючи екрани телевізорів з усіх куточків країни, кожного разу українці моляться за мир та спокій на рідній землі. Та ситуація весь час залишається напруженою та вкрай важкою. На жаль, боротьба за свою свободу – єдиний шлях українського народу до кращого життя. Ми не повинні продаватися, бути чиймись рабами та віддавати свої землі. Скільки б там сил не залишалося – боротися треба завжди. Це я добре зрозуміла зустрівшись з відомим командиром 2-го батальйону 93-ої окремої механізованої бригади ЗСУ, нині людиною з військовим званням майора Денисом Володимировичем Мерзлікіним. Я поспілкувалася з ним під час його лікування у головному хірургічному корпусі обласної лікарні ім. Мечнікова. Він був приємно здивований моїм візитом й з радістю погодився розповісти про всі важливі події з його життя, що мене як журналіста-початківця та звичайну мешканку нашого міста, дуже зацікавило:

- Чим Вам довелося пожертвувати, поїхавши воювати у зону АТО?
- Саме чим пожертвувати?
- Саме так.
- По-перше, спілкуванням з рідними. Мені було важко без них. Я дуже сумував. Їх не було зі мною поруч, але

вони завжди були в моїх думках, спогадах, моєму серці.

- Можливо, улюбленою роботою також?
- Ні, я кадровий військовий. Найважливіше, що мені довелося принести у жертву під час перебування в АТО – це власне здоров'я. Саме здоров'я дуже важко відновити. Це цінність, яку не купиш ні за які гроші. Отож, раджу усім берегти своє здоров'я змалку.

- Що Ви пережили, знаходячись у пеклі боротьби між ворогуючими країнами? Які Ваші емоції, почуття та ставлення до цього?

- У кожного з нас є своє призначення в особистому житті. Кожен займається своєю справою. Ви різницю між кадровими та мобілізованими військовими розумієте? Я – професійний військовий, отримав у Дніпропетровську вищу військову освіту, після чого 5 років служив у ЗСУ.

- Як Ви вважаєте, яким чином можна припинити війну? - Перемогою.
- Перемогою над чим?

- Вихід на кордон Росії та України для окупації територій, займання вигідних меж та позицій, тобто повернути контроль над власним кордоном. Тільки у цьому разі війна завершиться.

- На вашу думку, чи залежить ця перемога від кожного з нас?

- Так, вона залежить від усіх. Від кожного небайдужого громадянина України, від військових, від керівництва країни.

- І останнє питання. З чого, на ваш погляд, потрібно починати шлях України до кращого? Можливо, з політичних змін в державі?

- Ні, спочатку зі зміни світогляду українців. Коли кожен у своєму місті зможе упевнено заявити: "Я українець і я цим пишаюсь..." Я, наприклад, буду відстоювати права тієї держави, в якій проживаю, а не підтримувати чужу країну та її державні інтереси. На жаль, чимало українців, на боці чужої країни, адже вважають, що вона сильніша, більш цивілізована, в ній процвітає стабільність та порядок.

Мені дуже приємно було спостерігати, як увесь цей час поруч з нами знаходилися його найрідніші люди – дружина та маленький син. Я усім серцем та душею відчувала на собі їх турботу, любов і підтримку. Цей чоловік є гарним прикладом мужнього та сильного героя для свого хлопчика, гордістю для своєї дружини та завжди люблячим сином для рідної матері. А для усіх нас – справжнім українським патріотом.

Марина Кобеляцька (м. Дніпропетровськ)

На фото: Денис Мерзлікін

ОЛЕГ ВИСТОВСЬКИЙ

Поет. Публіцист. Перекладач. Редактор. Народився в с. Іване-Золоте Заліщицького району Тернопілля. Закінчив місцеву восьмирічку, Заліщицьку середню школу ім. О. Маковея, Київське республіканське медичне училище № 2 та факультет журналістики Львівського національного університету ім. І. Франка. Член Національної спілки журналістів України та Наукового товариства ім. Т.Шевченка. Організатор і учасник літературно-мистецьких заходів краю. Нагороджений Почесною грамотою НСЖУ (2014). Лауреат Крайової літературно-мистецької премії ім. Петра Ковальчука у номінації "Літературна та публіцистична творчість" (2015).

Поезії друкував у альманахах "Вітрила-82", "Подільська толока", часописах "Літературний Тернопіль", "Золота пектораль", виданнях "Молода гвардія" (Київ), "Вільне життя плюс", "Ровесник", "Свобода" (Тернопіль), "Молодий Буковинець" (Чернівці), "Колос" (Заліщики) та ін.

Двома виданнями у Чернівцях вийшла збірка поезій "У стреміні Дністра" (2000, 2006). Співатор видання "З людьми і для людей" (2004). Редактор книги "За променем сонця" (1994).

РАК

Виліз з річки задом рак,
Не повернеться ніяк!
Рака хвиля розвертає,
Ніби в жмурки з раком грає.
Крутить рака на всі боки,
Навела на нього уроки...
І не знає бідний рак
Повернутись йому як!

СКУПАВСЯ

Біг до річки гарний хлопчик,
Раптом з неба теплий дощик:
"Ти куди, малий, купатись?
Можеш вже домів вертатись,
Бо тебе я вже скупав..." , -
І шугнув убік на став.
Хлопчик наш побіг до мами,
Де веселка над полями.

СОМОВА НАУКА

У Дніпрі старенький сом
Вчив молодших аксіом:
"На гачок не попадайтесь,
До наживки приглядайтесь,
Бо її маскують вміло..."
Хапонув – й забулькотіло!
Через п'ять хвилин рибалка
Біг прожогом через балку.
На плечі старого сома
Ніс він радісно додому!
Перш, ніж сам даєш поради,
Ти зважай на власні вади.
Бо з роками зір та смак
Зіграють поганий жарт!

ФАНТАЗЕР

Через мостик у саду,
Я на інший берег йду.
В кошику свіженькі груші,
Яблучка і слив м'якуші.
Пригощу усіх сусідів,
Віднесу бабусі й діду.
Враз за пень перечепився
І у річці опинився.
Фантазери так ся мають,
В мріях-задумах літають,
Часто-густо до знемоги.
І не дивляться під ноги!

СОНЯЧНЕ ЗАЙЧАТКО

Сонячне зайчатко весело стрибало
По моїй кімнаті. Ручку в лапки брало, -
Вчилося писати просто на підлозі,
Та слова читати я не був у змозі.
І отого ранку у гості до мене
Завітав букварик – подарунок нені.
А мені всміхалось зайченя вухате
І допомагало букварик читати.
Та за хмарку сонце промені сховало,
Залишивсь букварик – зайчика не стало!
Але завтра вранці він до мене прийде,
Коли в небо сонечко прогуляться вийде.

«На конкурс Івана та Марусі Гнип»

ДЕБЮТ

«Бо без тепла в очах Людини – немає й Бога...»

Обдарований юний літератор Антон Воронченко народився 3 травня 2001 року в селищі М-Коцюбинському, де мешкає й нині. Навчається у 7-В класі чернігівської школи № 34. Найбільше він любить читати українські пригодницькі та науково-популярні книжки. Пише вірші. А ще грає у футбол, ходить до спортшколи, захоплюється риболовлю та збиранням грибів.

ДОНБАС У ВОГНІ

Тут війна. Донбас. Терикон...
Піт і кров, канонада лунає!
На полі бою – один закон,
І патріот його знає:

Поводься мужньо та гідно,
Захисник українського краю.
Якщо забудеш матір рідну –
Бог покарає!

Якщо зрадиш землю отчу –
Існуватимеш, як потороччя.
Безславна, яничарська доля –
Бур'яну в полі...

Я не шукаю правди в дзеркалах,
То – тільки відображення...
Яке ж там може бути враження –
Без теплоти в очах?!

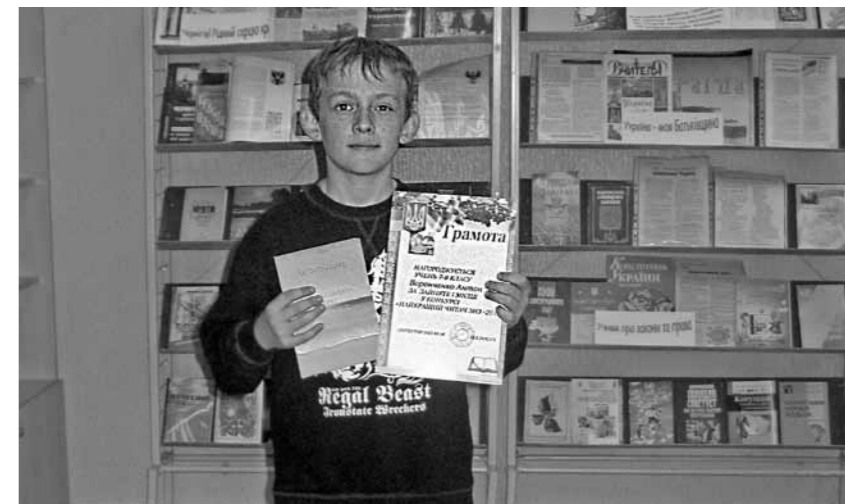
В негоду, в найлютішу днину, –
Побач, відчуй, почуй Людину;
Пробач і попроси пробачення,
Інакше – до побачення...

Інакше – сірий світ. Нічого.
Інакше – пуста щохвилини...
Бо без тепла в очах Людини –
Немає й Бога.

Люблю послухать кобзарів –
Про давню славу України.
В цих думках – відгомін віків
І мудра мова, солов'їна!

І оживають козаки –
Святі, нескорені герої.
І все нам, браття, до снаги.
Ми є. Ми будемо. До бою!

Антон ВОРОНЧЕНКО

«ДОПОМОГА В АТО»

400 кілограмів продуктів для бійців АТО зібрали школярі Павлоградщини

Овочі, фрукти, консерви і масло. Школярі Привовчанської середньої школи зібрали 400 кілограмів продуктів для бійців АТО. Це не вперше, коли вони допомагають воїнам. Нещодавно діти провели благодійний ярмарок. Виручені кошти відправили до лікарні ім. Мечникова - на лікування поранених.

Маленькі патріоти Павлоградщини за два дні зібрали 400 кілограм продуктів для учасників АТО. Картоплю, моркву, перець, цибулю, яблука, консерви та соняшникову олію повезли туди, де без цього ніяк - в гарячі точки.

«Ми дізналися, що волонтери збирають гуманітарку для бійців і відразу погодилися допомогти, – розповіла директор Привовчанської школи Лариса Бугай. – У лічені дні зібрали дуже багато продуктів».

Привовчанські школярі - досвідчені волонтери. Днями в селі пройшов благодійний ярмарок хенд-мейду. Діти та їхні батьки продавали картини, вишиванки, мотанки, прикраси, домашню випічку тощо. Дітям вдалося зібрати 2,5 тисячі гривень. Гроші передали в Дніпропетровську обласну лікарню ім. Мечникова на лікування поранених бійців.

Коли твій єдиний друг – пес

Нещодавно тернопільське видавництво «Навчальна книга – Богдан» перевидало повість Марини Павленко «Миколчині історії».

Іноді, здавалося б, ну, що ще можна написати про нещасну дитину, якій так не пощастило з батьками? І що нового можна сказати, коли у хлопчика є лише один товариш, і той насправді не людина, а собака?

А виявилось, що можна, і так, що до серця дістає.

Мова йде про книгу Марини Павленко «Миколчині історії». Головний герой – Микола: він самотній, покинутий хлопчик, який поки не пройшов усіх етапів соціалізації, та й в школі буває вряди-годи, ходить туди іноді, щоб не мати проблем. Але Микола не хуліган, не безхатченко, він просто намагається вижити. І для того йому доводиться будувати собі будиночок з мотлоху, красти рибу та іншу смакоту з котячої миски, збирати пляшки по дворах...

День за днем читач спостерігає за поневіряннями малого Миколи, бо його вітчим – п'яниця, а матір не особливо звертає увагу на сина, більше переймаючись своїм новим чоловіком. Біля хлопчика тільки собака, вірний пес на ім'я Найда, чийми очима насправді читач і бачить все, що відбувається.

Це не новий, але неймовірний у своїй яскравості і впливі складний прийом: показати світ очима тварини і через її світосприйняття. Й у цій книзі авторці вдалося зробити текст реалістичним і пронизливим.

Ще цуцням Найда ледь не загинув, його кинули у багнюку помирати люди, від яких «добре пахло». Микола врятував нещасного собаку. І тепер людський гарно пахучий, причепурений світ – ворог для Найди. Від підступних людей, які гарні лише зовні, але мають черстві і чорні серця, охороняє свого хазяїна розумний пес.

Разом із Миколою та Найдою читач переживає ураган, мандрює місцями бойової слави, шукає гриби і, головне, що б цей хлопчик не робив, він прагне знайти своє місце у житті, а це актуальна проблема і для самого юного читача. Світ відповідає на цікавість хлопчика, відкриваючи йому свої таємниці. Пронизливою є сцена, коли Микола знаходить медальйон собаки, який воював і героїчно загинув, а свого чотирилапого бойового побратима солдати також називали Найдою. Обидва собаки – герої, мудрі і сміливі, у цьому ну на мить не сумніваєшся.

Микола – не типовий хлопчик з вулиці, злий на весь світ. І якби його доля склалася інакше, він би міг досягти успіху. Микола розумний, хоч і неосвічений, добрий, щирий, цікавий і до минулого, і до того, що діється у світі. Він не п'є і не палить, на відміну від дітей із благополучних родин. Його досвід спілкування з алкоголем і тютюном ледь не скінчився трагічно. І це дуже гарний виховний момент: не лише спосіб життя визначає, ким є людина, але на це впливає і наявність сили волі та духу. Навіть за важких умов можна бути моральним і добрим.

Світ підступний і брехливий, про це неодноразово говорить авторка. Особливо вражає, як іноді тонко це зроблено: «Якби не Вітчим, його Миколка засвоїв би життєві уроки з отих великих картин, які розвішані по місту й звуться рекламами. На них життя з цигарками й алкоголем намальоване дуже красиво, без падінь під лавку й помирань. І зовсім не смердить. Отоді Миколка точно навчився б пити й курити. І зовсім не тікав би, коли Хлопці запрошували б його затягнутися» (С.42).

Цей хлопчик – борець, і віриш, що йому вдасться не втратити себе у такому несправедливому і складному світі нещирих людей. І чим далі, тим частіше йому зустрічаються й гарні люди. І навіть хазяйка кицьки

Анфіси виявляться нормальною людиною, яка підгодує Миколу та його собаку. А сама гордовита Анфіса, яка так полюбляє красуватися на паркані, також багато пережила: нинішня хазяйка відібрала кицьку у сусідів, які хотіли її втопити.

Неоднозначний дорослий світ і неоднозначні люди та їхні вчинки...

А ще ця книга вчить вірити, що за добро світ віддячує добром, і що диво таки станеться. Фінал твору відкритий: на свято Миколая головний герой сподівається від щирого серця, що на нього теж чекає гостинець від святого, ласкавого до всіх дітей.

Хочеться окремо відмітити ілюстрації – книга дуже гарно і реалістично оформлена, що створює відповідну атмосферу для її сприйняття.

Висновок: Дуже сильна, психологічно достовірна книга, яку варто прочитати і дітям, і дорослим.

Марина Павленко. Миколчині історії.
– К.: Грані-Т, 2008. – 104 с.

Марина Павленко. Миколчині історії. – Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2015. – 120 с.
Наталія Дев'ятко

Сонячна книжка для всієї родини

Зірка Мензатюк. Казочки-куцохвостики.

– Л.: Видавництво Старого Лева, 2006. – 32 с.

Щонайперше ця книга привертає увагу своїм формам: вона дуже велика, дитина не зможе тримати її в руках, а має покласти на стіл чи на ліжко. Книга розрахована на читання з батьками. У цьому казковому збірнику дуже багато гарних ілюстрацій, значно більше, ніж самого тексту, що вже пояснено у назві книги «казочки-куцохвостики».

Але не можна сказати, що це якісь «куці» казки. Кожна з них має свою композицію, розрахована на читання вголос або на те, що дитина, яка ще не вміє добре читати, вчитиметься це робити саме завдяки цим творам.

Тематика казочок звична: на прикладі сну дитини пояснюється, що в році чотири сезони, в кожному з яких по три місяці, а в кожному тижні по сім днів; новий рік розпочинався з весни, але місяці домовилися, що святкуватимуть його прихід взимку; дітей батько назвав так, як потім стали називати дні тижня; квіткові царівни-барви створили веселку з сімох кольорів; кожна з семи нот має свій характер, як і п'ять пальців на руці; у сузір'ї Веза є маленька зірочка, яку називають вершником, і бачать її лише ті, хто має гострий зір; з гумором розповідається, з чого може бути створена біла смуга Чумацького шляху на небосхилі; завдяки тому, в який бік дивляться ріжки місяця, можна легко дізнатися, росте він чи старіє; квіти сперечаються, хто з них як цвіте, а ось дощик квітне парасольками. Разом із головною героїнею Марійкою маленький читач дізнається, що всміхатися можуть тільки люди і сонечко, а весна настає там, де у зелене еднануться жовта і блакитна фарби.

Кожна з цих маленьких казочок про щось розповідає дитині, у казковій формі допомагає вчитися. Радусь, що ці казки мають національний український колорит, який не заважає їхньому сприйняттю: синя і жовта фарби асоціюються з кольорами українського прапора, дощ іде на Хрещатику, а ноти створюють мелодію, присвячену Україні.

Наталія Дев'ятко

Світові рекорди чернігівського подружжя

Тетяна і Сергій Дзюби. Вірші 60-ма мовами світу в 4-х томах.

Том 1. – Канада, Торонто: Новий Світ, 2015. – 255 с.

Одразу зауважу, що письменник Сергій Дзюба не раз наголошував – Книга Гіннеса його зовсім не цікавить. Він – просто «чудова людина, яких мало. Людина, яка любить свою працю, любить слово, любить Україну». Це я цитую чудового письменника і літературознавця Дмитра Дроздовського. Бо цілком згодний із паном Дмитром щодо особистості Сергія Дзюби. Так і є!

Звісно, література – не спорт, і своїми рекордами Дзюби не хизуються й не переймаються. Хоч їхні досягнення наразі, справді, не мають аналогів у світі! Сергій присвятив коханій дружині Тетяні всі свої 55 книжок, створених у різних жанрах (поезія, проза, критика, публіцистика, література для дітей, переклади, радіодраматургія, гумор...), немало з них – великого обсягу, по 400-600 сторінок. І продовжує цю справу далі, тож, цілком можливо, що в перспективі кількість книг-присвят подвоїться... Хоча, знову ж таки, не в кількості справа, а в таланті, інтелігентності, чуйності, працелюбності цього дивовижного творчого подружжя!

Два з половиною роки тому Сергій Дзюба задумав, без перебільшення, грандіозний міжнародний проект, у який, відверто кажучи, спочатку ніхто не вірив. Невже видатні та відомі зарубіжні письменники, науковці, перекладачі безкоштовно (!) перекладатимуть на високому рівні твори наших українців і публікуватимуть їх у своїх країнах?! 60-ма мовами світу?! І видаватимуть їх книжки за кордоном?! Та як таке може бути?!

Виявляється, може! За досить короткий час усе вдалося. Твори Тетяни і Сергія перекладені 60-ма мовами і надруковані в 33 державах. Їхні книги вже побачили світ у США, Великобританії, Польщі, Казахстані... А цього року виходять поетичні збірки у Франції, Швеції, Болгарії...

Вони отримали почесні нагороди: в Болгарії («Золотий пегас», «Летюче перо»), Македонії («Золотий перстень»), Удмуртії (Мала Нобелівська премія – Міжнародна літературна

премія імені Людвіга Нобеля), на міжнародних фестивалях і конкурсах у Німеччині, Великобританії, Болгарії, Канаді...

А торік у листопаді Сергій Дзюба та його колеги створили Міжнародну літературно-мистецьку Академію України, об'єднавши знамих письменників, перекладачів, науковців, журналістів, громадських діячів із 46-ти країн світу. Всі вони – справжні друзі України, що особливо важливо в нинішні нелегкі для нашої держави часи.

І ось чини побачив світ перший том майбутнього чотиритомника віршів Тетяни та Сергія. Книжка вийшла в Канаді, у Торонто. Це – спільний проект Міжнародної літературно-мистецької Академії України і досить популярного канадського журналу «Новий Світ».

Вражають і така кількість високохудожніх перекладів, котрі вміщено за алфавітом – від азербайджанської мови до італійської включно, й фотографії та біографії всіх перекладачів, і світлини з дорожжів відомого українського мандрівника Михайла Павлюка, і чарівні малюнки українки Анни Багряної, й обкладинки зарубіжних книжок чернігівського подружжя та ілюстрації з них. Книжка – дуже ошатна й цікава, буквально відірватися не можна, доки не дивившишся і не дочитаєш до останньої сторінки.

Як запевняє Сергій Дзюба, наступний том їхніх поетичних перекладів планується випустити наприкінці жовтня, ще один упорядкувати в листопаді, а завершальну, четверту книжку підготувати в грудні.

За цей час Тетяна і Сергій теж стали визнаними перекладачами. Адже їхні переклади творів зарубіжних письменників побачили світ практично у всіх відомих та шанованих українських виданнях: «Українській літературній газеті», «Літературній Україні», чернігівській обласній газеті «Деснянська правда», журналах – «Всесвіт», «Кур'єр Кривбасу», «Золота пектораль», «Березіль», «Бористен», «Літературний Чернігів» та ін., у знаних канадських журналах – «Порт-Фоліо» і «Новий Світ», а також на популярних порталах – «Буквоїд», «Укр.Літ», «Жінка-Українка», «Хвиля Десни»...

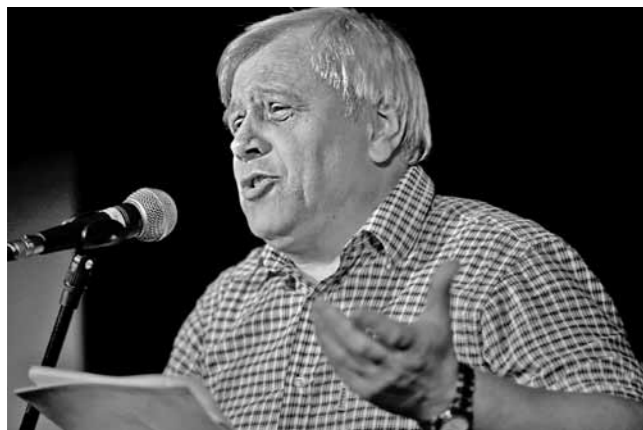

Сергій Дзюба переклав українською книжку оповідань «Смарагдовий берег» відомого письменника зі Швеції Ак Вельсапара та збірку казок і оповідань для дітей «Закон радості» письменниці з Італії Людмили Шутько. Обидві книжки успішно вийшли в Україні, й автори приїздили на презентації до Чернігова, отримали почесні міжнародні нагороди. А зараз очільник Академії переклав і підготував до друку повість Ак Вельсапара «Помста роду Лисиці» та збірку казок Людмили Шутько «Гуртожиток у лісі». Ошатні книжки незабаром побачать світ, і обдаровані зарубіжні автори знову із задоволенням побувають на Придесенні. Також цього року планується видання поетичної збірки відомої іранської письменниці Азіти Кагеман – книжку переклали з перської мови Надія Вишневіська та Сергій Дзюба. І пані Азіта теж планує завітати в гості до Чернігова та Львова – на книжкові свята.

«Думаю, протягом наступних 20-ти років ми розкрутимо за кордоном, завдяки Академії, 40-50 талановитих українських письменників. Адже вікно прорубане, потрібно лише вдало продовжувати розпочате, – переконаний Сергій Дзюба. – Ми вже маємо феноменальні успіхи Анни Багряної, Василя Слапчука, Дмитра Дроздовського, Дмитра Чистяка... І можемо пишатися! За нами підуть інші, і це вже не будуть одинаки. Нехай політики сперечаються, як нам потрапити до Європи. Ми, українські письменники, вже там».

Віталій ЛЕУС

«НАШІ ПЕРЕКЛАДИ»

МІЛАН ГРАБАЛ (ЧЕХІЯ):
«І СВІТИТЬСЯ ДУША – ДЛЯ ТЕБЕ!»

Мілан Грабал народився у 1954 році в місті Варнсдорф (Чехія), де мешкає й зараз. Після закінчення школи економіки в Чеській Липі працював економістом, а потім завідував відділом освіти та культури муніципального бюро в Варнсдорфі, керував відділом музики в муніципальній бібліотеці, очолював поетичну студію. У 1990-2003 рр. був редактором у літературному журналі «Psí víno». Організовує літературні конкурси для дітей і дорослих. Мілан Грабал – член Спілки чеських письменників та ПЕН-клубу Чеської Республіки. Він пише вірші і прозу, перекладає, в основному, з верхньолужицької мови. Видав понад 60 літературних антологій, зокрема, книжку перекладів «Jazyk jímž, porozumíš větru» («Мовою вітру»). Автор одинадцяти поетичних книжок, збірки оповідань і книги для дітей. Твори Мілана Грабала перекладалися верхньолужицькою, німецькою та англійською мовами.

ПОЛОВИНА

Мрію я про Вас уранці,
За завісою дощу
Світ лукаво прокидається.
Борщу* б...

Знов сьогодні, як учора,
Може, тисячі років...
Не дається вірш, от горе, –
Не вхопив!

Вистига сніданок. Чуда
Жду, нестримний, наче лань...
Ваша посмішка – повсюди
В медитаціях кохань.

Не старіє Мона Ліза,
Спрагло береже секрет...
Тільки ж я – не із заліза,
Лиш поет.

Тільки-но зберусь до бою,
А добі уже кінець...
І молюся я любов'ю,
Мов чернець.

Знов прокинувся на світланні
Войовничо молодим...

ведучий рубрики Сергій Дзюба

Хто жада вогонь кохання,
Прийме й дим.

* Перекладач дбає про українського читача...

СЯЙВО

Різдвяна зірка гасне в небі...
А ми – мов молоде вино!
І світиться душа для Тебе –
Гаряча й справжня, мов руно.

І Ти, беззахисно принадна,
До сьйва горнешся щораз...
А ніч зітхає безпорадно
І тихо молиться за нас.

ЗЕМЛЯ МОГО ДИТИНСТВА

Там – прах моєї бабусі,
Там – попіл моєї країни...
Де б не був, туди повернуся, –
Душа, мов у вирій, лине.

Ця земля – далеко і близько,
Наче віра – в радості й горі.
Найрідніша – немов колиска,
Найчарівніша, ніби море.

Там мене пам'ятають юним,
Мов не йшов – вернувся одразу...
А думки – наче давні руни,
Все мандрують безмежним часом.

Згодом стануть вони землею –
Хтось наступить чоботом важко...
Та однак для душі моєї
Там відкриє серце ромашка.

Знов вітатиме півень сонце,
І накумає жабка літо...
Заспівають дівчата й хлопці –
Так проникливо, незужито.

А птахи вернуться додому,
І зів'ють, просвітлені, гнізда...
Я цей світ не віддам нікому –
Ту вразливу мою Вітчизну.

Тож вертатися не боюся –
Віршем, зморшками, тихо, лунко...
Я приїду скоро, бабусю,
В край, народжений поцілунком.

СЕЛО ВЕСЕЛЕ

Зберемось погомоніти...
Ні, це – не капличка й не храм,
Тут ми молились іншим богам.
Вітер

Видме хвацько все з гаманців...
А душі – мов двері, навстіж.

Тільки б кухоль тримався в руці,
Як завше.

Тут води не пити з лица...
Словам босоніж – аж тісно!
Щоб не кам'яніли серця, –
Пісня.

Лиш під'юджують у селі:
«Ну, що за дивак цей Мілан?!»

«ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ»

ВЕСЕЛОВА ОЛЕКСАНДРА
МИХАЙЛІВНА
(1939–2015)

20 червня 2015 року пішла у Вічність ОЛЕКСАНДРА МИХАЙЛІВНА ВЕСЕЛОВА – яскрава особистість, талановитий дослідник історії радянської України – невтомна дослідниця голодоморів тридцятих та сорокових років двадцятого століття, давній друг журналу «Бористен».

Народилась Олександра Михайлівна 17 серпня 1939 року на Білгородщині в селянській родині, дитинство та юність провела у м. Дніпродзержинську, з яким її сім'я пов'язала своє життя. Після закінчення школи отримала педагогічну та історичну освіту, зайнялася науковою роботою, плідно працюючи в Київському державному Університеті ім. Т. Г. Шевченка, Президії Академії наук України, Інституті історії України Академії Наук України, успішно захистила кандидатську дисертацію. 1998 року обрали старшим науковим співробітником відділу історії України 20–30-х років ХХ століття Інституту історії України Академії наук України. З цим відділом пов'язана вся подальша трудова і наукова діяльність Олександри Михайлівни, де вона з великими сумліннями і самовіддачею працювала до самих останніх днів.

Мені шкода жаб і джмелів,
Безкрилому.

Ця ватра – до небокраю:
Чаклунська, стрімка, мов пам'ять!
Іноді я забуваю
Дихати навіть.

З чеської мови
переклав Сергій Дзюба

Спеціалізувалася О. М. Веселова на вивченні історії України ХХ ст., сталінщини та українського суспільства. В її творчому доробку більше 200 публікацій, 22 монографії, де вона була упорядником та співавтором. Проте, у першу чергу ім'я її пов'язане з вивченням голодоморів 1930-х та 1940-х років. Нею надруковано як одноосібні праці, так і у співавторстві з колегами, здійснено доповіді на багатьох наукових вітчизняних та закордонних конференціях, присвячених тим трагічним подіям вітчизняної історії.

Олександра Михайлівна Веселова, була членом Асоціації дослідників голодоморів в Україні, членом президії організації з установчого її з'їзду, її літописцем, редактором всіх видань, що виходили під егідою АДГУ, а їх було аж 21, залучила до роботи в Асоціації багатьох колег-науковців, також представників інших сфер, небайдужих до цієї трагедії.

Вона також була редактором та відповідальною за випуск 10 збірників документів, свідчень очевидців й матеріалів присвячених голодоморам 1932–1933 рр. та 1946–1947 рр. Збірник «Голод 1946 – 1947 в Україні. Свідчення», виданий у 1996 р. став першим фундаментальним археографічним виданням, присвяченим голодомору в післявоєнній Україні.

Величезною віхою в історіографії радянських голодоморів став вихід у світ двотомника «Пам'ять народу: геноцид в Україні голодом 1932–1933 років: Свідчення. В 2-х кн.». – Київ: ВД «Калита», 2009 книга перша (936 с.) та книга друга (920 с.), про який докладно розповідалося на сторінках «Бористену». Над ним Олександра Михайлівна працювала близько десяти років. Вона наполегливо збирала спогади всіх, хто пережив ту страшну трагедію, залучила до їх збирання членів Асоціації дослідників голодоморів, багатьох небайдужих до вивчення цієї трагедії людей з усіх регіонів України, а також українців, що мешкають за кордоном, доклала багато зусиль щоб вся ця робота побачила світ у вигляді якісної праці. Саме їй належить заслуга, що книга стала непересічним історіографічним явищем, яке містить колосальний масив фактологічного матеріалу усної

історії українського народу про причини і глибинні наслідки цієї трагедії. Він увібрав в себе свідчення близько 1300 людей різного віку, статі, соціального та матеріального становища про пережите ними під час Голодомору та його наслідків, а також роздуми наших сучасників про ті події.

О.М. Веселова підняла питання про відновлення історичної пам'яті українського народу в створенні та охороні пам'ятників і пам'ятних знаків, пов'язаних з трагедією голодомору 1932-1933 років. Цьому вона присвятила значну частку свого наукового доробку.

Олександра Михайлівна щедро ділилася, не жаліючи ані часу, ані своїх сил, знаннями з проблем Голодоморів в Україні з молоддю, виступала на радіо, телебаченні, неодноразово була консультантом як вітчизняних, так і закордонних фіلمів, присвячених радянським голодоморам, забезпечувала живими свідками режисерів фільмів.

Держава високо оцінила наукову діяльність Олександри Михайлівни Веселової.

Так в 2005 році указом Президента України їй присвоєне звання Заслуженого працівника культури України «за вагомий особистий внесок у дослідження голодоморів в Україні, привернення уваги міжнародної спільноти до визнання голодомору 1932–1933 років актом геноциду українського народу, активну громадську діяльність щодо вшанування пам'яті жертв трагедії»;

А в 2008 році – указом Президента України вона була нагороджена Орденом княгині Ольги III ступеня «За вагомий особистий внесок у вшанування пам'яті жертв геноциду українського народу у зв'язку з 75-ми роковинами Голодомору 1932–1933 років в Україні, подвижницьку діяльність, спрямовану на висвітлення правди про голодомор».

Світла пам'ять про талановитого вченого, відданого своїй справі члена Асоціації дослідників голодоморів в Україні, друга журналу «Бористен», яскраву особистість та чудову людину – Олександру Михайлівну Веселову – завжди збережеться в серцях її колег, однодумців, соратників.

«УКРАЇНСЬКИЙ ДОНБАС»

Трагедія на Сході України, як сьогодні не без підстав вважається, трапилася через фактичну відсутність національної державної політики в цьому регіоні. Духовність на Донбасі була віддана на поталу ахметових та сфремових. Як не прикро, результат закономірний: тепер тут не лише війна, тепер тут панують моральні цінності войовничого люмпена «руського міра».

Подвійно прикро і страшно, бо Донбас буде і будемо вірити залишиться українським. З цього номеру ми починаємо серію публікацій під рубрикою «Український Донбас». Її основу складе збірник «Постаті. Нариси про видатних людей Донбасу». Ця книга побачила світ у 2011 році в Донецьку жалюгідним накладом у 1 000 екземплярів. Видання що вкрай важливе для розуміння Донбасу.

Нехай же публікації в «Бористені», бодай, на дрібку сприятимуть розповсюдженню її змісту серед широкого загалу. Однак, з огляду на теперішню днину збірник «Постаті. Нариси про видатних людей Донбасу» потрібно поширити як загальнонаціональне видання. А на загал в державі повинна бути започаткована масштабна освітня і культурологічна програма щодо історії та традицій українського Донбасу.
Редакція

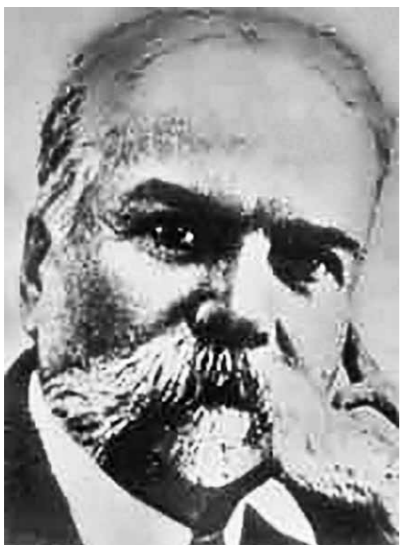
СПІВЕЦЬ УКРАЇНСЬКОГО СТЕПУ, МИСЛИТЕЛЬ, ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ І ПЕДАГОГ

ЧЕРНЯВСЬКИЙ МИКОЛА ФЕДОРОВИЧ
(03.01.1868-19.01.1938)

Відомий український поет, педагог і земський діяч родом з Торської Олексіївки Бахмутського повіту Катеринославської губернії (нині с.Октябрське (Добропільський район Донецької області)).

Перші вірші М.Чернявського датовані 1889; окремі збірки поезій: «Пісні кохання» (1895), «Донецькі сонети» (1898), «Зорі» (1903). Найповніше видання: «Твори», тт. 1-X (1927-1931). Сильовою особливістю творчості поета є поєднання в поетичному слові різних напрямів - романтичного, реалістичного, модернізму і пленеризму. Характерним для його творчої манери було звертання до таких новітніх художніх течій двадцятого століття, як імпресіонізм і символізм. Він ставив питання про пізнання Бога в собі, про гармонію людини з Природою та Космосом; викривав людську жорстокість та некеровану вседозволеність, зло, які запанували у нашій країні після 1917 р.

Яскравою поетичною сторінкою у творчості М.Ф.Чернявського є тема рідного краю, степового Донбасу. У 1930-х роках був репресований. Розстріляний в ніч на 20 січня 1938 р.

Простори України здавна схиляли наших пращурів до заглиблення в одвічні проблеми людського буття, до вирішення найважливіших питань людського самоусвідомлення та самоствердження, прочитання свого «я» на тлі космічних обширів. Чи не кожний мешканець цього благословенного й водночас багатстраждального краю, споглядаючи розмаїття доволішнього світу, дослухаючись до чарівної мови рідної природи та відголосків минулого, у більшій чи у меншій мірі відчуває себе філософом. Таким був і співець українського степу, мислитель і педагог Микола Федорович Чернявський.

Закономірно ставлячи своє життя і долю свого покоління в загальнолюдський контекст, у передмові до 6-го тому свого 10-томника, яку письменник образно назвав «День на кораблі», він зазначає: «Це була по літощоту друга половина XIX століття по Христі».

Про своє народження він сам написав так: «Перед Різдом 1867 року, 22 грудня (за новим стилем 3 січня 1868 р.), під солом'яною стріхою, в селі Торській Олексіївці (або Шаховій) Бахмутського повіту, побачив світ Божий. У сім'ї молодого диякона, четвертою дитиною було вписане моє ім'я в книгу буття... Охрестили, дали ім'я Микола й 24 грудня, на Святвечір, коли по селу лунали співу колядників, святкували мої перші іменини. Водою з річки Торця (колишній Тор) була наповнена купіль моя.»

В уяві вразливої дитини, а пізніше у творчості нашо-

го земляка донецький степ та Торець стали ототожнюватися із символами рідного краю, символами батьківщини: «По степу тече річка. Вона то ледве точить по кам'яних перекатах свої тихі води, то розливається по долинах у широкі, задумані плеса, немов замислюючись над тим, чи йти далі, чи залишитись тут.

Є в неї свої мілізми й свої глибини. Є в неї береги непривітні, спустошені, і є луки й луки принадні, і де б вона не текла, якими б пустирями не проходила, усюди і скрізь над нею світить сонце, і світить, і гріє, і дає життя їй і тому, що є в ній.

- Гей, річко, відрадо степовая! Звідки ти взялася і куди прямуєш?

- Узялася я з землі-матері всеплодющої. Наплакали мене їй хмари-кочівниці, небесами плінучи. А йду я до моря синього, до глибин його неміряних» («Під сонцем буття»).

На все життя запам'ятав Чернявський краєвиди рідної Донеччини:

*В степу блукаю я,
І вільно серце б'ється,
Душа ж оновлена моя І плаче і сміється.
Знайомі все краї І рідні все картини.
За вас, степи-поля мої,
Рідніш нема країни!*

(«В степу блукаю я...»)

Після закінчення Бахмутської духовної школи

М.Чернявський продовжив освіту у Катеринославській семінарії і одержав призначення в бахмутську школу, в якій нещодавно навчався сам. Тут він викладав співу і музику, пробував себе в літературній справі.

Своїм вихованцям М.Чернявський прищеплював потяг до прекрасного, шанобливе ставлення до набутків світової культури і насамперед українського мистецтва, письменства, історичних пам'яток. Молодого літератора й педагога хвилювала доля рідної землі, проблеми взаємин між особою і суспільством, людиною і природою.

Свої перші вірші він написав російською мовою. Знищивши їх, поет дає таке пояснення цьому вчинкові: «То була зрада України. Несвідомо зроблена, але безперечно зрада». Так він починає боротьбу за українське слово, яка триватиме все життя. Засобами для цього стануть народна мова і надбання європейської культури. «Сполучити те й друге в одно. Дати щось нове, суцільне... з головою увійти в море народної творчості. Пройти його і вийти на берег сучасного письменства, перейнявшись народною стихією» - таке завдання ставить перед собою митець.

М.Чернявський був сучасником І.Франка і Лесі Українки, М.Коцюбинського і Б.Грінченка. Формування його почуття національної гідності, безперечно, відбувалося завдяки впливу цих видатних особистостей, а також низці історичних подій кінця XIX ст., невпинному зростанню революційного руху й піднесенню свідомого українського духу. Оскільки молодого М.Чернявського червоний терор не захоплював, він почав шукати власні шляхи: «Шляхи маловідомі і малоходжені. Шляхи, що на їх могла б вільно виявитись моя власна воля і власна індивідуальність». Своєю творчістю, своїм життям він довів, що знайшов такий шлях.

Літературна діяльність цієї неординарної особистості тривала майже півстоліття. Твори М.Чернявського ще за життя виходили у 10-ти томах, п'ять із яких становила поезія.

«Мій поетичний символ віри, - проголошував письменник, - свобода у виборі тем і безпосередність у вислові того, чим буває повна душа, що проситься вилитись у слово».

У тематично багатій ліриці М.Чернявського особливо визначаються писана під впливом фольклору й Т.Шевченка любовна поезія; історичні твори, присвячені козаччині, зокрема добі Б.Хмельницького; вірші, присвячені Україні; пейзажна лірика тощо. М.Чернявський є одним із найвизначніших майстрів сонета, зокрема в «Донецьких сонетах» він перший в українській поезії створив жанрові картини з життя донецького селянства і робітництва, уперше тут постають ліричні пейзажі цього краю, оповиті роздумами про його історію, про соціальні колізії життя. Ця збірка, видана 1898 р. у Бахмуті (нині - м. Артемівськ на Донеччині), стала першою українською художньою книжкою, надрукованою в Донбасі. Із цього, власне, часу почався розвиток літературного життя у шахтарському краї.

М.Ф.Чернявський був відомим прозаїком, вправним перекладачем поезій російських та зарубіжних ліриків (О.Пушкіна, М.Лермонтова, А.Фета, Г.Гейне, А.Міцкевича, В.Гюго та ін.), автором цікавих літературно-критичних статей про І.Франка («Іван Франко як поет»), Т.Шевченка («Шевченкова могила», «Під знаком Великого Духа»), П.Куліша («П.О.Куліш і його оповідання», «На батьківщині Куліша», «Заходи до арешту Куліша», «Щирі сльози над могилою П.О.Куліша»), М.Коцюбинського («Червона лілея»), Б.Грінченка («Кедр Лівану») та ін.

Характерним для його творчої манери було звертання до таких новітніх художніх течій початку XX ст., як

імпресіонізм і символізм. Він ставив питання про пізнання Бога в собі, про гармонію людини з природою та космосом; викривав некеровану вседозволеність, зло, явища, які так пишно розквітнуть у країні на схилі життєвого шляху письменника. Хоча митець вважав свою творчість «пісню помсти» за народні кривди, він застерігав народ від революційної жорстокості, яка може принести муки і пролиття невинної крові.

Після дванадцятирічного учителювання у Бахмуті 1901 р. М.Чернявський переїхав до Чернігова, де зайняв посаду земського статиста. Тут він познайомився з видатним українським письменником Михайлом Коцюбинським, який благотворно вплинув на становлення художньої майстерності М.Чернявського.

У нарисі «Червона лілея» письменник не тільки відтворив творчу лабораторію М.М.Коцюбинського, деякі його людські й мистецькі якості, але й сам розкрився перед читачем як людина, що має «м'яку вдачу, із нахилом мрійливості» (С.Сфремов). Чернявського цікавили різні аспекти літературного таланту прозаїка, його погляди на життєві явища. І це закономірний інтерес: щоб краще пізнати таємниці літературного процесу, їх краще вивчати на прикладах життя талановитих майстрів. Ось, наприклад, як постає одна з нерозв'язаних людством проблем: для чого живу? «Коцюбинський дуже любив життя. Любив у ньому те, що має в собі, - красу й світло, радість і ласку. Любив сонце, весну, літо. У сірому чистенькому костюмі, у червоній турецькій фесці, весною й літом, незважаючи на спеку, він ходив по своєму саду й хазяйнував. Сонце пронизувало його наскрізь промінням, а він, сухий і бадьорий, неначе купався в його теплі. Я виріс у степу, на жагучих вітрах, на шелестях сушів, і мене стомлював чернігівський весняний спокій, тиша і млосність літнього дня. А Михайло Михайлович почував себе чудово, - так само, як почувала себе його червона лілея... І взагалі він здавався задоволеним життям.

Але чи носив він у своїй душі ту вищу гармонію, що дає людям щастя? Чи мав він суцільний сталий світогляд, що давав би йому відповідь на всі питання безсонного розуму, давав би захист од усіх потвор і страховищ ночі?

Ні. Ах, то все старе й те саме. То питання: що я єсть таке? Звідки прийшов, куди піду? Нащо живу на світі?..».

Такий погляд на сутність письменницької праці виникає перед кожним справжнім митцем, звісно, хвилював він і самого Чернявського.

Чернігівський період життя і творчості духовно збагатив поета, та рідні степові простори кликали Миколу Федоровича додому. Поет часто звертався до образів і картин природи рідної Донеччини:

*Засну і чую в тій хвилині,
Як ліс шумить, співа дівчина,
Йдучи надвечір до криниці,
Як дзвін гуде в старій дзвіниці.
І бачу рідні гори білі,
Понад Дінцем в гаю блукаю
І давніх днів утіхи милі
Всі сні я знов переживаю.*

Однак обставини склалися так, що письменник другу половину свого життя пов'язав із Херсонщиною. Спочатку працював у губернському земстві, потім - в учительській семінарії, комерційному училищі, кооперативному технікумі, сільськогосподарському технікумі, технічній профшколі і нарешті - викладачем української мови і літератури Херсонського інституту народної освіти (нині - Херсонський державний університет).

У Херсоні на початку XX ст. діяв потужний загал української інтелігенції, велась широка культурно-

просвітницька діяльність. На Херсонщині письменник зустрів революційні події 1917 р., керував «Просвітою», більшою мірою переймався розбудовою національної освіти і просвітницькою діяльністю, продовжував писати.

У березні 1917 р. у Херсоні було засноване товариство «Українська хата» яке очолив М.Чернявський. Воно проіснувало лише десять місяців. Початком діяльності товариства стало проведення 25-тисячної політичної маніфестації на підтримку Центральної Ради під національними та соціалістичними лозунгами. Свої настрої і почуття від маніфестації українців Херсона, їхнього захоплення національними перспективами письменник зафіксував у нарисі «Чого плакали люде?»:

«І йшла молитва, і гуділи дзвони, плакали люде... Плакали в морі народу, плакали в екіпажах, плакали, сидючи на деревах...

Чого вони плакали?

Плакали того, що зворушилась у їх душа до глибин і таємниць своїх. Плакали з радості, що побачили очі їх, як воскресє Україна, плакали з жалю, що жили вони весь вік свій у неволі і рабстві і що мало їм осталося жити на білому світі, коли зійшло сонце волі.

- Ой, хто може сказати, чого вони плакали. Я там не плакав. Я плакав раніш, ще дома, коли сім'я моя виходила на маніфестацію. Коли, цілюючи рідних, мовив:

- Благослови, мамо! Благослови йти вкупі з народом, жити одним з ним життям, прийняти в серце всі його радощі й муки, які дасть будуще.

А на маніфестації я не плакав, а стояв і казав в думці:

- Батьку Богдане, батьку Тарасе! Чи чуєте ви, чи бачите, що твориться зараз на Україні?

- Друзі любі й товариші, Грінченку Борисе, Коцюбинський Михайле! Який жаль, яка туга, що не дожили ви до оцих великих днів, про які ми втрох марили на берегах Десни і які я вітаю сам на березі Дніпра!

Гуділи дзвони, наvertsались сльози. А там промови й привітання. А там поклики тисячами вуст:

- Нехай живе вільна Україна!

І плакали люде - в далекому й тихому Херсоні, над Дніпром-Славутою, що розлився широко-широко й несе в море останні невольничі води з вільної України.

Плакали з жалю і радості».

Подібні ідеї відлунують і у віршах, написаних М.Чернявським навесні 1917 р. Так, у його поезії «Привіт 1-му українському з'їздові 25 березня в Києві» читаємо:

Минулась ганебна досвітня доба,

День жданої волі і правди заходе.

Нехай же не буде між нами раба,

Нехай Україна на волю виходе

Між братні народи, як вільна сестра.

Його особливо хвилювали питання культури й освіти, відродження національної школи. У своїх статтях він говорить про необхідність навчати українських дітей рідною мовою. У педагогічних роздумах «Рідна школа» М.Чернявський пише: «Зараз всюди проводиться ідея самоопределення народів. Самоопределяється й наш народ, і ніхто не зможе заборонити йому це робити. Ми українці повинні бути українцями. В наших школах повинні мати мову наших батьків і матерів».

Концепцію народної школи з рідною мовою навчання Микола Чернявський палко обстоював і в своїх художніх творах («Ти не загинеш, Україно», «Слово про рідну мову» та ін.). Водночас він вказував на потребу вивчення українськими школярами російської, французької, німецької, англійської, латинської, грецької та інших мов, що тільки збагатить духовний світ молодого покоління, прилучить до набутих науки і культури народів усієї планети. «Ми хочемо йти вкупі з усіма культурними народа-

ми по шляху поступу, але йти як вільний свідомий народ», - зазначав він.

На вимогу «Української хати» і, зрозуміло, перш за все її голови М.Чернявського Херсонське повітове земство організувало для вчителів міста двомісячні курси з українознавства. Майже три роки тут читали лекції провідні українські вчені, серед яких були Д.Яворницький, І.Стешенко, С.Русова, П.Карманський та ін. Такий захід став значним явищем у культурному житті міста.

Однак все більше провідним мотивом у творах пореволюційної доби звучав песимістичний настрій поета: він не міг примиритися з придушенням національного відродження, штучним голодомором в українських селах:

Учора день і день сьогодні.

Учора - сонце і тепло,

На землю небо клало сходні і весну нам по них вело.

Сьогодні - мряка, дощ і сльота,

В сирих домах лежить земля,

Неначе поминки скорботи

По щасті втраченим справля.

(«Учора день і день сьогодні»)

Все частіше М.Чернявського огортало сум і розпука, навіяні, з одного боку, відчуттям тлінності людського життя, скороминучості гостювання на «кораблі», а з іншого - згортанням національного руху, свавіллям більшовицької влади:

Маю серце я гаряче,

І вразливе, й нетерпляче.

Маю вдачу запальну.

Тільки голову одну,

Дум майстерню благородну

Маю я, як під холодну.

І живу весь вік таким

В самій єдності двоїтим:

Пісні сином променистим

І філософом сумним.

(«Маю серце я гаряче...»)

Такі настрої викликали підозру у відповідних державних органів. Око ревнителів класової чистоти також мугляла активна діяльність Миколи Федоровича на ниві народної освіти.

У 1929 р. поета було заарештовано у справі так званої Спілки визволення України (СВУ). Миколі Чернявському було висунуто таке обвинувачення: організація та ідеологічне керівництво херсонською групою українців-шовіністів, націоналістичних товариств «Українська хата» та «Просвіта», утворення в Херсоні української автокефальної церкви. Посилювалась провина М.Чернявського ще й знайомством із професором С.Єфремовим, який був заарештований у Харкові як організатор Спілки визволення України. Не обійшлося без обвинувачень в антирадянській агітації, а також у підготовці озброєної боротьби з радянською владою.

Ось що написав М.Чернявський у своєму поясненні на ім'я слідчого: «Мне ставится в вину участие в товариществе «Украинская хата» в Херсоне. Товарищество это возникло в ближайшее время после Февральской революции, и ко времени Октябрьской революции его уже не было, в продолжение своего существования оно вело по тому времени работу революционного характера в направлении провозглашенных лозунгов политического, экономического и национального освобождения народов бывшей царской России и их самоопределения. Уроженцы Херсонщины имели данное им революцией право национально самоопределиться и воспользовались им вполне лояльно, не причиняя никакого вреда другим народам, населяющим Херсонщину. В это дело была внесена изрядная доля исторической роман-

тики, но начал контрреволюционных и шовинистических, насколько я теперь вижу, смотря из двенадцатилетнего далека, в дело не было внесено...».

Прокурор Херсона, розглянувши цю справу, знайшов, що слідством не зібрано достатніх даних для підтвердження звинувачень, і тому справу було припинено.

Однак у 1932 р. Миколу Федоровича Чернявського заарештували вдруге. Звинувачення було те ж саме: належність до СВУ. Він просидів у тюрмі місяць і був звільнений за недостатністю доказів. Репресивний конвеєр тоді ще не набрав всієї сили і міг ще трохи повертатися назад.

Але система так легко не відпускала своїх підозрюваних, і арешти почалися знову.

Арешт 14 жовтня 1937 р. був останнім для письменника. Слідча справа М.Ф.Чернявського 1937 р. починається з довідки, в якій зазначено: «Следствием установлено, что Чернявский... активный украинско-шовинистический деятель. На протяжении продолжительного времени ведет борьбу с Соввластью за самостоятельность Украины. До последнего времени проводил антисоветскую работу... Вскazyвал недовольство по отношению к мероприятиям партии, правительства... В 1936 г. Чернявский выказывал свое недовольство по отношению к Советской власти, заявляя о том, что теперь писать свободно нельзя, а молодые советские писатели пишут только хвалебные сочинения о Соввласти, но о самой действительности никто не осмеливается написать».

У останній слідчій справі М.Ф.Чернявського є ряд й інших звинувачень, зокрема й таке: «Как ближайший друг участника СВУ профессора Ефремова Чернявский продолжительное время поддерживал письменную и личную связь с лигой писателей за границей, особенно с галицкими писателями, среди которых Чернявский пользуется большим авторитетом».

А ще у звинувачувальному висновку було зазначено: «Будучи учителем украинской школы, Чернявский, оставаясь на позициях украинского национализма, до последнего времени воспитывал учащихя в националистическом буржуазном духе, протаскивая среди учащихя национал-шовинистическую литературу».

27 листопада 1937 р. трійка НКВС по Миколаївській області прийняла ухвалу: «Чернявского Николая Федоровича расстрелять». Кривавий вирок було здійснено в Херсоні 19 січня 1938 р.

Ще за десять років до смерті, у 1927 р., підбиваючи підсумки прожитого 60-річчя, Чернявський писав про себе: «Надходить вечір. Незабаром смеркне. І, дивлячись на рожево-золотистий захід, питаю сам себе: що ж я робив і що зробив за час, поки світило надо мною сонце? І відповідаю: Жив».

Він не просто жив, а своїм полум'яним словом будив приспану національну свідомість українців:

Сини України! Згадайте минуле,

Згадайте славетних гетьманів діла,

Змагання народні, і сонце заснуло

Розбудить, зоєріє надія жива!

У наших минулім - там воля і слава,

У наших минулім - безсмертні діла.

Цього не украде в нас зрада лукава,

Бо кров'ю Вкраїна все те добула...

Він не просто жив, а закликав своїх сучасників не втрачати віри:

Вірте у геній народа - Ось мій святій заповіт.

Туго зроста він - не шкода,

Бо многолітній це квіт.

Вірте всім сердцем!... І, може,

Світові новий псалом

Скоро він винести зможе.

З ясным чолом!

Він не просто жив, а випромінював впевненість у щасливому майбутньому України:

Ти не загинеш, Україно!

І мова прадідна твоя,

Що кожне слово в її перлина,

Не вмере повік. І світ-зоря,

Твоя свята зоря засяє...

Миколу Федоровича Чернявського було реабілітовано у 1956 р. Уся його провина складалася з того, що він належав до категорії людей, які вміли думати і наважувались робити свої власні висновки, які щиро любили Україну і готові були віддати за неї власне життя:

Тобі, єдиній, я співаю,

Тобі вінки я заплітаю Тобі віддам і душу я!

Саме таких людей тоталітарний режим боявся, оголошував ворогами народу і знищував. Микола Федорович прийняв страшну мученицьку смерть за слово правди. Як і багатьом іншим українським інтелігентам, робота на ниві національного відродження і просвіти коштувала йому життя.

Творче життя М.Чернявського тривало півстоліття - з 1887 до 1937 р. За цей період він чимало зробив для літератури, мистецтва й національного піднесення України. Це був класичний європейський тип «вільного художника», для якого єдиним справжнім критерієм були його художній смак і самовимогливість, поєднані з духовною незалежністю. Може, тому так приваблює ця непересічна особистість не тільки читачів і дослідників, але й письменників різних жанрів. Образ митця, педагога, мислителя, культурного й громадського діяча Миколи Федоровича Чернявського відтворено у низці творів художньої літератури - оповіданнях «Вечірній дзвін» і «Лихо приходять тихо» Л.Куліша, нарисі «Без тебе мені б бракувало повітря» М.Каляки, у віршах «В гостях у поета» М.Зерова, «Микола Чернявський» М.Василенка, «Чорний гість М.Чернявського» та «Тюремні звізди (Останнє Різдво Миколи Чернявського)» І. Немченка.

У своїй імпровізації «Хай буде світ!» філософ-людинолюб, співець рідної України Чернявський писав: «Я вірю в любов і в необмежену силу її світоносного духу, частини всесвітнього Великого Духу. Та віра держить мене на світі. Гоїть, немов чудодійний бальзам, рани мого серця. Тонким, прозорним серпанком застигає безодню, що над нею проводжу я дні й ночі, поки б'ється моє серце».

М.Чернявський усвідомлював себе звичайною космічною порошокиною, що «на мить зупинилась на землі й повинна злетіти з неї, із тієї землі, і потонути в океані всесвітньому». Згадуючи прожиті роки, наповнені звичними для пересічної людини клопотами й роздумами про власну сутність, М.Чернявський писав: «Росла душа моя й опанувала світ. І тоді перед моїми очима помалу розвернулася картина життя всього корабля нашого, життя того колективу, що існує на ньому - в теперішньому, минулому й майбутньому. І, як член того колективу, гарячим серцем я брав участь у його турботах, радощах, у праці кождоденній і в творчих замислах майбутнього».

Пливе той «корабель» «своїм одвічним рейсом по безмірних глибинах світу» вже понад 70 років без Миколи Федоровича Чернявського, але його волелюбним духом осяяна наша вільна і незалежна Україна.

ВАДИМ ОЛІФІРЕНКО, кандидат педагогічних наук,
член Національної спілки письменників України
СВІТЛАНА ОЛІФІРЕНКО, учитель Донецької
ЗОШ№117, відмінник освіти України

«УКРАЇНА ВЦІЛІЛА, БО СМІЯЛАСЯ»

САЛО МІШАЛО

- Куме!
- Га!
- А що це ти в мене у льоху робиш?
- Та тебе, куме, шукаю.
- А сало для чого з'їв?
- Та щоб під ногами не плуталось.

КУМ ДО КУМА

Пришов кум до кума у гості. Сидять, горілку п'ють. Аж дивиться господар, то кум все на сало налягає. Шкода йому сала стало, то він і каже:

- Куме! Ти ось гостренького скуштуй, помідорчиків та огірочків!
- Спасибі куме, але мені сало теж не тупе.

КУМЕ!

- Куме!
- Га?!
- А ти чув, що від сала склероз з'являється?
- О-о! А я оце все гадаю, чому як зранку з'їм добрячий шматок сала, то цілий день не пам'ятаю, що їсти хочеться.

ЗЛОДІЙ ТА САЛО

Злодій уліз уночі до чоловіка Сава красти сало, увірвався з салом з бантини та й гепнувся додолу серед сіней. Сава почув та й питається:

А хто там?

А злодій не дурний був, та:

- Сава, - каже, - Сава, прислав тобі чорт сало!
- А Сава:
- Геть з ним! Я з чортами не братаюсь, то й сала їхнього не хочу!
- Ну, - каже, - як не хочеш, то двері відчини та допоможи винести сало.
- Так той, сердега, ще й піддав сало на плечі!

УСПІХ, ШО ЦЕ?!

Успіх у 5 років - прокинутися в сухому ліжку.
 Успіх у 17 років - зуміти переспати із жінкою.
 Успіх у 25 років - знайти хорошу дружину.

Успіх у 35 років - кар'єра і сім'я.
 Успіх у 45 років - сім'я і кар'єра.
 Успіх у 55 років - знайти хорошу дружину.
 Успіх у 65 років - зуміти переспати із жінкою.
 Успіх у 85 років - прокинутися в сухому ліжку.

ЯКІ ХАРЧІ, ТАКА Й РОБОТА

До хазяїна найнявся наймит та виїхав косити. Ото приїхав та й розмовляє з тією торбою, що з харчами була:

- Торбо, торбо, що в тобі є?
- Хліб та цибуля.
- Спати.

А хазяїн і послав на підслухи наймичку, та як довідався, як наймит розмовляє з торбою, передає в поле наймичкою другу торбу.

- Торбо, торбо, що в тобі є?
- Ковбаса, сало, паляниці, книші!
- Косити!

ЯК ЯКА СВИНКА

Одного разу сидить Тарас Григорович Шевченко в театрі і чекає початку вистави. А тут заходить якийсь барин з баринею. Барин товстий-товстий, а бариня худа, як тріска, і висока, як бур'янина. Барині треба було сидати поруч з Шевченком - так квиток попався. От бариня тоді й каже до барина:

- Треба якось цього мужика нагнати, щоб не сидів поруч.

А Шевченко був одягнений по-простому. Барин посидів трохи, а тоді й каже Шевченкові:

- У вас, дядьку, почім свині у селі?

А Шевченко підслухав, що вони з баринею говорили про нього, і одказує баринові.

- Як такий кабан, як ти пан, то дорого платять, а як така свиня, як твоя пані, то ніпочому.

СИДЯТЬ ДВА КУМИ

Сидять два куми. Випивають. Один кум піднімає чарку й каже:

- Ну що, куме, Вам побажати? Щоб Ви були багаті, чи щоб здорові?
- Краще, щоб багатий. Бо бачте, ось кабанчик на столі лежить, а такий був здоровий...

ГОРОБЕЦЬ ЗЛОЧИНЕЦЬ

Збиває мотоцикліст горобця. Совість замутила, повертається. Горобець без тям, але наче живий. Забрав його мотоцикліст додому. Посадив до клітки. Налив води, поклав хліба. Тут у нього дзвонить телефон. Пішов він до іншої кімнати розмовляти. Цим часом горобець приходиться до тям. Роззирається навколо. Б'є себе крилом по лобі і кричить: «Клітка, хліб, вода... О, Господи! Я вбив мотоцикліста!»

Кращі страви української кухні

РЕЦЕП ТАКОЇ ГРЕЧКИ ПІДКОРИВ ВЕСЬ СВІТ!

- Інгредієнти:**
- Гречана крупа - 150 гр.
 - Фарш м'ясний - 250-300 гр.
 - Цибуля ріпчаста - 1 шт.
 - Томатна паста - 2 ст.л.
 - Часник - 2 зубчики.
 - Морква - 1 шт (невелика).
 - Олія - 2-3 ст.л.

- Приготування:**
1. Гречку промити, підсушити на сковороді, змащеній олією.
 2. Обсмажити дрібно порізану цибулю, фарш і натерту на крупній тертці моркву до золотистого кольору. Додати томатну пасту, ретельно перемішати.
 3. До м'яса і овочів викласти гречку, залити окропом так, щоб гречка була злегка прикрита водою. Посолити. Варити на повільному вогні під кришкою. У готову гречку додати дрібно порізаний часник, перемішати. Можна додати чорний мелений перець і лавровий лист. Смачного!

РЕКЛАМА

ШВИДКО

ЗРУЧНО

ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію MIST з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

<ul style="list-style-type: none"> ● ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ В Україну: 30-40 днів В Москву: 30-40 днів В Ст. Петербург: 35-45 днів Решта регіонів на www.meest.us 	<p>ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:</p> <p>В Україну: 3-5 робочих днів</p> <p>В Москву: 5-7 робочих днів</p>
---	--

- ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
- ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
- УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
- ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

1-800-288-9949 www.meest.us

Marketing and design by imaginstudio.com

ПІСНА КАША З ЯБЛУКАМИ В ГОРЩЕЧКАХ

- Інгредієнти:**
- Вієсяні пластівці 150 г
 - яблука 2 шт.
 - вода або узвар 300 г
 - цукор за смаком
 - прянощі (кориця, гвоздика, мускатний горіх та інші)
- Розраховано на 1 порцію

Вітаю, дорогі господиньки!
 В період посту улюблені страви інколи приїдаються і стають наче прісними на смак. То ж пропоную приготувати улюблену кашу дещо по-новому: запекти у горщечках!

Приготування:
 Кашу засипаємо до горщечка, чергуючи з нарізаними яблуками. Яблука ріжте як любите: або скибками, або кубиками, або навіть натріть на терці.
 Якщо додасте прянощі чи цукор, то одразу перемішайте їх з сухою кашею.
 Заливаємо гарячою водою або узваром. Знову ж таки залежно від вподобань. З узваром виходить солодка каша і без цукру, яка дуже цікава на смак. Заливаємо так, щоб рідина була вище каші.
 Накриваємо фольгою та відправляємо до духовки.
 Час залежить від того яку саме крупу ви використовуєте та від особливостей вашої духовки.
 Кількість інгредієнтів подана приблизно, тож регулюйте залежно від кількості осіб, для яких готуєте.
 Подавайте кашу з варенням чи іншими смаколикami.
СМАЧНОГО ТА АРОМАТНОГО!

Агрокорпорація СТЕПОВА – одна з найбільших і провідних корпорацій, яка займається повним циклом виробництва насіння. Місія корпорації полягає у наданні покупцю насіння кращої якості, яке відповідає найвищим європейським стандартам.

На сьогоднішній день «Степова» налічує понад 13 000 га землі, розташованої в східній частині України.

Компанія має сучасний логістичний центр, що забезпечує швидкість і зручність у своєчасному отриманні готового рішення з відвантаження насіннєвого матеріалу для наших клієнтів.

Україна, м. Дніпропетровськ,
вул. Калинова, 3

телефон: +38 (0562) 399-101

факс: +38 (056) 370-47-31

телефон: +38 (095) 794-79-38

E-mail: td.stepova@gmail.com

Державне агентство
лісових ресурсів України

<http://dklg.kmu.gov.ua>

Акція
**Майбутнє
лїсу
у твоїх
руках!**

Візьми участь в акції – посади своє дерево!